

DE IT-PROFESSIONELLES FAGBLAD

PROSA

PROSAbladet
Nr. 4 april 2005

Skype IP-telefoni

Adresse:

Ahlefeldtsgade 16, 1359 Kbh. K.
Tlf. 33 36 41 41, fax 33 91 90 44
PROSAbladets
postgiro: 6 58 08 90,
e-mail: prosabladet@prosa.dk

Ansvarshavende redaktør:

Thor Temte
tth@prosa.dk

Redaktionel medarbejder:

Jeanette Grøn Nielsen jgn@prosa.dk

Udgivelsesdato og deadline:

Udkommer en gang hver måned,
undtagen juli måned.

Næste gang 19. maj

Deadline for artikler: **2. maj**
Læserbreve: **9. maj**

Redaktionsudvalg:

Michael Harly ØST formand, Jeanette Kroos SAS,
Torben Schou Jensen SAS, Troels Gade STAT,
Bjørn West ØST, Lars Ravn-Larsen ØST, Frank
Lerholt ØST.

Artikler:

Synspunkter, der fremføres i signerede artikler,
er ikke nødvendigvis dækkende for redaktionens
opfattelse. Rubrikken „Synspunkt“ stilles til rådighed
for Hovedbestyrelsen.

Annoncer:

DG Media a/s
Telefon: 70 27 11 55
E-mail: epost@dgmedia.dk
Deadline for næste nummer:
Den 4. maj

Oplag:

Oplag 13.000

Teknisk produktion:

PROSA
Forside: PROSA

Illustrationer:

Hvis ikke andet er angivet,
PROSAarkiv
Layout og sats: Palle Skramso
Tryk: KLS Grafisk Hus

Kontakt PROSA:

**For kontakt til PROSA, se navne og adresser
på bladets næstsidside**

Papir og produktion er godkendt til
Nordisk Miljømærkning

SYNSPUNKT

Hvad mener PROSA om open source software?

Der har igennem nogen tid været en del debat om hvorvidt PROSAbladet - og der igennem også PROSA som organisation - favoriserede open source software i forhold til software udviklet på traditionel vis.

Lad mig begynde med at citere den vedtagne arbejdsplan, der angiver, at vi vil arbejde for *"at der skabes et så stort udbud af softwareprodukter til brugere og systemudviklere som muligt. Det sikres ved at arbejde for størst mulig konkurrence på markedet - herunder ved, at det sikres, at programmer, som er udviklet med fri kildekode (free software/open source) får en plads på markedet"*.

Den sidste sætning skal forstås således, at vi politisk vil modarbejde, at der kan etableres begrænsninger på hvilke typer af software, det offentlige må bruge eller selv udvikle til. Denne sætning er tilføjet, fordi der i visse lande har været forslag om, at der ikke for offentlige midler måtte udvikles software under visse licenstyper (konkret den såkaldte GPL, General Public License licens). Men det betyder også, at vi vil være modstandere af at lovgive mod brug af software under en kommerciel licens. Vi ønsker netop ikke, at staten skal begrænse mulighederne for at lave softwareudvikling med lovgivning - vi ønsker fuld frihed her.

Helt generelt tager PROSA selvfølgelig ikke stilling for eller imod typer af software - heller ikke free software/open source. Det ville jo være helt uforeneligt med, at vi skal repræsentere systemudviklere, uanset hvilken type software, de arbejder med. Vi tror på fri konkurrence og på, at netop en stærk og fri konkurrence på markedet for software er med til at fortsætte den hastige udvikling, vi også har set inden for software i det forløbne årtier. Denne hastige udvikling indenfor it-området - herunder inden for software udvikling - har været med at skabe den øgende produktivitet som er baggrunden for den velfærd, vi har i Danmark i dag.

Denne konkurrence ser jeg som en god ting. Der er i den forbindelse ingen tvivl om fremkomsten af free software/open source har skabt en ny dynamik på software-markedet - og været med til at skabe en forøget konkurrence. Det er klart, at dette påvirker de eksisterende store spillere på markedet - herunder Microsoft, IBM, ORACLE og Novell. De har alle været nødt til at tage stilling til hvilken holdning de vil have til den nye strømning på software området.

Microsoft har imødekommet kundernes ønsker om adgang til kildekode med deres "shared source" initiativ - og lavet yderligere aftaler om adgang til kildekode med en række regeringer verden over. IBM har bredt budt Linux operativsystemet velkommen og understøtter det på en lang række af deres hardware platforme. ORACLE understøtter og direkte anbefaler drift af deres software under Linux operativsystemet, men konkurrerer med open source baserede databaser såsom MySQL og Firebird. Og Novell er reelt i gang med at migrere deres tilbageværende Netware kunder over på en Linux platform.

Uanset, hvad vi personligt mener om free software/open source, kan det konstateres, at det vil ændre markedet for software. I den 3. verden har en række regeringer - herunder dem i Brasilien og Venezuela - besluttet fortrinsvis at benytte open source software for at undgå afhængighed af enkelte leverandører og for at spare penge til køb af software. Denne udvikling vil vi følge med interesse - det er trods alt noget ret nyt, at regeringsledere personligt engagerer sig i valg af software strategi. Og det viser samtidig, hvor spændende og vigtigt et område, vi arbejder på. PROSAbladet er dit blad - og du kan ved at være aktiv få indflydelse på indholdet. Redaktionsudvalget er valgt på Delegeretforsamlingen og dermed selvstændigt i forhold den daglig ledelse - herunder undertegnede. Det er dem som bestemmer, hvad der trykkes i bladet - ikke mig som formand eller andre af de ansatte herinde. Hvis du synes at redaktionens stofvalg på software området er for ensidigt - så gør noget ved det selv. Jeg vil opfordre dig til at indsende forslag til spændende artikler til PROSAbladet - og bede redaktionen behandle disse forslag. Hvis du oven i købet selv kan skrive en artikel om det udvalgte emne, er det kun endnu bedre.

Peter Ussing, formand

15 måneder om at fyre tillidsmand

Torsten Höök har netop fået tilkendt 100.000 kr. i erstatning fra DTU, der brugte 15 måneder på at fyre ham. Det var ikke nok at argumentere med, at der var nedskæringer - DTU burde have efteruddannet og genplaceret Torsten Höök.

side 4

"Du kan komme på venteliste...."

PROSA udbyder syv faglige kurser fuld af praktiske øvelser og casehistorier, og de er så populære, at der ofte er venteliste. De er kendt som grundmodul 1-7. Og det er både for tillidsrepræsentanter - og dem, der ikke kunne drømme om at være det.

side 13

Kazaa's købte hjerner

Danske Janus Friis og svenske Niklas Zennström er kendt for at stå bag fildelelingstjenesten Kazaa og internettelefonen Skype. It-løsninger der begge har rystet musikindustrien og telebranchen. Men systemerne er i praksis udviklet af unge nørdere fra Estland. PROSAbladet har forsøgt at møde en af bagmændene - forgæves.

side 22

ANNONCE - DEADLINE

Næste nummer af PROSAbladet udkommer den 19. maj.

Deadline for annoncer:

Den 4. maj

med morgenposten

DG Media a/s

Studiestræde 5-7

1455 København K

Telefon: 70 27 11 55

Fax: 70 27 11 56

E-mail: epost@dgmedia.dk

Hvad mener PROSA om open source software?	2
15 måneder om at fyre tillidsmand	4
Museskade - med tryk på skade	7
Danske læger sætter diagnose på museskader	7
Smerter kan måles i musklerne	7
NUDATA-undersøgelsen:	8
Max 20 timer om ugen med musen ...	8
Mindre egnede muskler tager over, når andre bliver trætte	8
Stop det fordummende arbejde	10
Jeg er min egen tillidsmand	11
Netværket giver en masse	12
"Du kan komme på venteliste...."	13
Han kan den faglige ABC	14
Riget i it-midten	16
Nemt og billigt at bruge Skype	18
Hvordan fungerer skype bag skærmen?	20
Kazaa's købte hjerner	22
Cebit: Europas største it-messe	24
Der skal være balance i tingene	26
Får du nok ud af din pension?	28
Årlig lønstigning på 6,1% - kvinder over 10%	29
Ny stemme i telefonen	29
Ny uddannelse for selvlærte it-folk	30
Ferieloven	31
It-fagets grænser	33
Mindeord om Tom Jurcenoks	34
BOG-INFO	35
Kurser og foredrag	37
Mød PROSA den 1. maj	40

AF JEANETTE GRØN NIELSEN,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Nogle gange er der noget om, at "less is more". Det sandede Torsten Höök da han i februar 2005 sad i en voldgiftssag i et kontor på DTU (*Danmarks Tekniske Universitet, red.*) - den arbejdsplads, der gennem 15 måneder havde forsøgt at komme af med ham. For vidnelisten imod ham var alenlang. Chefer, it-chefer og institutledere var på stribe indkaldt for at underbygge ledelsens fyring af Torsten efter 15 år som it-ansat på DTU og seks af årene som fællestillidsmand for de cirka 30 PROSA-medlemmer på DTU. 12 timer endte sagen, at tage pga. alle vidneforklaringerne. Trods det, at der kun blev ført et vidne for Torsten, faldt sagen ud til Torsten og PROSAs fordel. Efter 15 måneder, hvor ledelsen med Torstens ord, kun har brugt tiden på at køre ham ud på et sidespor, har Torsten fået medhold i, at fyringen af ham ikke er gået efter bogen og han har modtaget en erstatning på 100.000 kr.

- Det er stadig for billigt at fyre en tillidsmand. Erstatningen er udtryk for en 1-0 sejr - men jeg ville hellere have vundet 4-0, kommenterer Torsten smilende erstatningen med. De øvrige tillidsmænd på DTU ventede med spænding på afgørelsen:

- Det var spændende, fordi et nederlag i praksis ville betyde fri jagt på tillidsrepræsentanter i perioder med nedskæringer. Inden for det offentlige vil det som bekendt sige året rundt, år ud og år ind, da der altid er nedskæringer, forklarer faglig sekretær Steen Andersen, der har kørt sagen for Torsten og fortsætter:

fortsættes side 6...

- Vores rektor har sagt, at han ikke vil have professionelle tillidsmænd på sit institut. Så der er ingen tvivl om, at jeg hele tiden har følt, at tillidsmænd er jaget vildt, fortæller Torsten Höök. Foto: Martin Foldgast

15 måneder om at fyre tillidsmand

Torsten Höök har netop fået tilkendt 100.000 kr. i erstatning fra DTU, der brugte 15 måneder på at fyre ham. Det var ikke nok at argumentere med, at der var nedskæringer - DTU burde have efteruddannet og genplaceret Torsten Höök.

change + hp

Dine applikationer blomstrer på HP Integrity servere.

Klik ind på www.hp.dk/integrity, og se hvordan HP Integrity servere, baseret på industri-standarden Intel® Itanium® 2 processorer, giver nyt liv til dine applikationer. Flere og flere ledende software leverandører, bl.a. SAP, Microsoft, Oracle, BEA, SAS, Informatica, PeopleSoft og Sybase tilbyder nu deres løsninger med fuld support for HP Integrity servere. Baseret på vores store erfaring med 64-bit design, løfter HP Integrity servere begreber som præstation og pålidelighed til nye niveauer, samtidig med at de mærkbart reducerer TCO i dine software applikationer. Integrity understøtter en række operativsystemer, inkl. Microsoft Windows Server™ 2003, Linux, OpenVMS og HP-UX11i v2 for at give ultimativ fleksibilitet. Læs mere om en helt gratis TCO analyse i din virksomhed, og opdag hvordan din applikation – i din branche – kan blomstre på integrity servere.

HP INTEGRITY rx4640-8

Fra **89.995 kr.**

- Op til 8 Intel® Itanium® 2 Processorer (1-4 CPU moduler)
- Op til 128GB RAM, 12,8GB/s memory bus
- Understøtter Linux, OpenVMS, HP-UX11i v2 og Microsoft Windows Server™ 2003
- 4U form faktor, 6 PCI-X slots

Ideel SAN
udvidelse til HP
Integrity servere

HP STORAGEWORKS EVA3000

Fra **148.230 kr.**

- State-of-the-art controller software, med virtualiserings teknologi
- Performance og kapacitet øges lineært på samme tid
- Nem dynamisk udvidelse af kapacitet
- Vælg mellem Fiber Channel diske og pris-billige FATA diske i det samme EVA diskssystem

Løsninger til
adaptive enterprise.

Kontakt HP for en gratis onsite TCO konsultation

LINK

www.hp.dk/integrity

RING

48 12 10 31

BESØG

din lokale HP forhandler

...fortsat fra side 4

- Der skal absolut tvingende omstændigheder til at fyre en tillidsmand. Derfor er det vigtigt for os at gå ind i en sag som denne og sørge for, at fyringen ikke sker på en ligegyldig grund. Det vil ellers underminere hele vores system med tillidsfolk på arbejdspladserne.

"Hvor lang tids opsigelse har du?"

Torstens funktion skulle nedlægges i 2003, fordi det institut, han var ansat på, skulle nedlægges og it-funktionen centraliseres. Det er Torsten klar over, og mens han arbejder på at udfase sin server, er det med den klare formodning, at han skal flyttes over i den nye centrale it-afdeling, da han er godt bevandret i ikke bare instituttets it-funktion, men hele det tekniske universitets. Men under et møde med institutlederen kan han godt høre, at så nemt skal det ikke gå.

- Han spørger mig om, hvor længe jeg har været ansat og hvor lang tids opsigelse jeg har, husker Torsten om mødet med institutlederen. Indtrykket Torsten sad tilbage med var klar: Chefen håbede, at Torsten selv ville sige op og opfordrede ham indirekte til det. Men det havde Torsten ikke i sinde at gøre.

- Hvis han vil fyre mig, så har han værsgo at gøre det efter gældende regler om, hvordan man fyrer en tillidsmand.

Forlig faldt i 11. time

Derfor siger Torsten også nej til et tilbud, ledelsen ellers ikke mener, han kan sige nej til: fire måneders løn, hvis han selv går. I månederne efter afslaget tager et forlig mellem Torsten og hans arbejdsgiver form, hvor Torsten har udsigt til en erstatning. Men lige før arbejdsgiveren skal underskrive, ombestemmer man sig, og forliget bliver ikke til noget. Nu fremfører arbejdsgiveren, at Torstens fyringsgrundlag er, at der ikke er nok arbejde til ham. Dette sker alt i mens der ansættes andre i jobs, som Torsten kan bestride, så Personalestyrelsen involveres og er vært ved flere møder mellem parterne.

Alt i mens sagen står på, sidder Torsten på sit kontor otte timer hver dag og laver mindre og mindre som opgaverne bliver færre i det snart lukkede institut.

- At lade mig gå i 15 måneder uden enten at fritstille eller suspendere mig, er helt uacceptabelt. Det var aldrig sket i det private. Jeg kan kun se det som en slags hævn over, at jeg ikke løb skrigende bort ved udsigten til, at de ville fyre mig, som folk ellers har gjort, men at jeg tog

sagen op. Der var ingen grund til, at jeg sad og optog et kontor i 15 måneder uden at lave meget andet end at kigge ud af vinduerne, siger Torsten Höök. Han giver sine kollegers utrolige opbakning æren for, at han ikke blev mærket af den spændte og langvarige situation.

Alle andre er bedre

En arbejdsgiver har en omplaceringspligt - dvs. man skal - om overhovedet muligt - placere sin medarbejder et nyt sted, i en ny funktion eller sørge for, at medarbejderen uddannes til at kunne udføre nyt og andet arbejde, før en fyreseddel er berettiget. Det oplevede Torsten som eneste it-ansatte og net-ansvarlig på et af DTU's institutter ikke at blive tilbudt.

Under den 12 timer lange voldgiftssag blev det gentagne gange understreget, at Torsten ikke var i stand til at besidde arbejde noget andet sted på DTU. Alle andre 76 it-medarbejdere var langt mere kvalificerede og uundværlige. Så ledelsen så ingen anden udvej end at fyre Torsten.

- Der blev sagt mange løgne under den voldgiftssag, konstaterer Torsten tørt.

- Blandt andet, at det ville tage lang tid at opgradere mig - der er vant til at arbejde med Novell - til Linux. Det er jo noget væs. En Linux-certificering tager nogle uger. Selvfølgelig siger alle adspurgte institutledere og it-chefer, at netop deres it-medarbejdere ikke kan undværes. De er da ikke interesserede i at skulle af med en, fordi de skal skabe plads til mig, fordi min chef ikke er gået efter bogen - det er klart, forklarer Torsten de mange, meget enslydende udmeldinger fra vidnerne med. Men de mange vidneforklaringer gjorde ikke mere indtryk på opmanden (mægler i en faglig strid, red.) end, at der i kendelsen er lagt vægt på, at ledelsen burde have ajourført Torstens it-faglige kompetencer, da man i god tid måtte have indset, at instituttet, hvor han arbejdede, ville blive nedlagt. Derfor konkluderes der, at der ikke har været tvingende omstændigheder til at fyre Torsten. Sagen er dermed ikke bare vundet for Torstens vedkommende, men er også godt nyt til andre tillidsrepræsentanter:

- Selv om erstatningens størrelse i sig selv ikke burde skræmme nogen, så har staten alligevel det princip, at den nødig taber den samme sag to gange. Så vi har et begrundet håb om, at andre statslige arbejdsgivere vil være mere villige til at overholde reglerne fremover, fortæller Steen Andersen.

SURE BITS

fra arbejdsmarkeds overdragelse

Opsigelse under barsel

Igen denne måned er et medlem blevet opsagt, mens hun er på barsel. Ud over selve afskedigelsen, er der også givet for kort opsigelsesvarsel. Tilbage står nu, om opsigelsen er i strid med ligebehandlingsloven. Det er arbejdsgiveren som skal bevise, at opsigelsen IKKE skyldes barselsorloven, ellers bliver der idømt erstatning efter ligebehandlingsloven. Erstatningens størrelse ligger normalt på mellem 9 og 12 måneders løn.

Uberettiget opsigelse

Et medlem er blevet opsagt, efter at han har sagt stop til overvældende mængder af overarbejde. Begrundelsen for opsigelsen er angivet som samarbejdsvanskeligheder. Når virksomheden angiver samarbejdsvanskeligheder som opsigelsesgrund, er det virksomheden, som skal kunne dokumentere, at dette er rigtigt - at det først og fremmest er medlemmet, som er ansvarlig for samarbejdsvanskelighederne, og at virksomheden har forsøgt at løse problemerne. Hvis virksomheden ikke kan dokumentere dette, er der god chance for at få en erstatning til medlemmet. Erstatningen er dog ikke stor - normalt på 1-3 måneders løn.

Opsigelse på grund af alder

Vi har også i denne måned et medlem, som er blevet opsagt efter 10 års ansættelse. Den formelle årsag er omstruktureringer, men meget tyder på, at den reelle årsag er at finde i medlemmets dåbsattest. Han er nemlig 60 år. Dette er bestemt ikke nogen fyringsgrund. Den eneste situation, hvor man kan fyre på grund af alder - uden at komme i strid med forskelsbehandlingsloven - er ved at aftale afskedigelse i forbindelse med, at man når pensionsalderen. Men med 60 år er der jo lang tid til pensionsalderen.

Jobløn

Jobløn, ingen højeste arbejdstid, ingen fastsat arbejdstid - der er mange betegnelser eller navne for det - men det er altså ikke noget kært barn. Vi bliver af og til spurgt om, hvordan man formulerer sådan en aftale og samtidigt sikrer sig mod at blive misbrugt. Hensigtserklæringer om, at man helst skal holde sig på 37 timer om ugen, er moralsk OK, men de giver altså ikke ret til betaling for ekstra arbejde, hvis hensigten ikke holder. Det eneste man kan er at lægge et loft over, hvor mange timer, der max kan ydes og en beskrivelse af, hvad betalingen skal være for timer herudover.

Der, hvor det betyder noget, at der faktisk står, at det er meningen, at man skal arbejde 37 timer om ugen, er ved diskussionen af, hvor mange timer, man skal arbejde. Hvis der er aftalt 37 timer om uge, kan en arbejdsgiver nemlig ikke uge efter uge kræve, at man arbejder længere tid.

Museskade – med tryk på *skade*

Nye forskningsresultater viser, at museskader er skader. Fx har arbejdsmedicinsk klinik i Esbjerg har fundet en metode til at diagnosticere museskader og Arbejdsmiljøinstituttet kan nu måle smerter i musklerne. Læs mere om den nye forskning her, og hvad du skal gøre, hvis musen gnaver.

AF EVA BIRCH CHRISTENSEN, FAGLIG SEKRETÆR

Men det er stadig ikke muligt at få anerkendt museskader i Arbejdsskadestyrelsen. Derfor vil PROSA opfordre dig til at henvende dig, hvis du har en museskade med henblik på at se, om sagen er egnet til at føre ved de civile domstole. Det er langt fra alle sager, der er det. Det skal kunne vises, at man har gjort noget for at gøre arbejdsgiveren opmærksom på problemet, og man skal kunne vise, at man har lidt et tab. I længden vil Arbejdsskadestyrelsen ikke kunne holde til ikke at anerkende museskader, hvis sagerne kan vindes ved de civile domstole.

Anbefalinger

NUDATA anbefaler, at man ikke arbejder mere end 20 timer om ugen med musen. Arbejdsmiljøinstituttet (AMI) anbefaler, at man varierer sit arbejde og sine arbejdsstillinger og holder jævnlige pauser, som afspejler hvor lang tid, man har arbejdet med musen.

Danske læger sætter diagnose på museskader

For første gang kan læger sætte diagnose på museskader – hvilket er helt afgørende for, om det med tiden bliver muligt at få anerkendt skaderne. Jørgen Riis Jepsen, arbejdsmediciner og overlæge ved Arbejdsmedicinsk Klinik i Esbjerg, har arbejdet ud fra en teori om, at de smerter, der opstår ved musearbejde skyldes irritation nerver i skulder og arm. Klinikken er nu på vej med dokumentation af, at teorien er korrekt. Symptomerne de har fundet, er øm-

hed de steder, hvor betændelsestilstanden typisk findes, ved albuen og i skulderen. Tilstanden fører også til muskelsvaghed og føleforstyrrelser. De har undersøgt muskelkraften selektivt fra muskel til muskel. Med det som udgangspunkt har det været muligt at udpege de nervebaner, som er ømme – uden på forhånd at kende patientens symptomer. Ydermere hjælper behandling, som retter sig mod de irriterede nervebaner.

Smerter kan måles i musklerne

Det har tidligere været en teori, at oplevelser af smerter efter fysisk monotont arbejde skyldes stress og psykosociale forhold. For når man tog små prøver af de smertende muskler, kunne man ikke se nogle forandringer eller stille kendte diagnoser. Men Arbejdsmiljøinstituttet (AMI) kan nu måle smerterne i musklerne.

Mængden af smertestoffer er forhøjet

Der er en direkte sammenhæng mellem mængden af de smertefremkaldende stoffer Serotonin og Glutamat og de smerter, som man føler. Personer, der i gennem flere år har haft fysisk monotont arbejde har større mængder af de smertefremkaldende stoffer i musklerne i nakke og skuldre. Og mængden stiger under arbejdet. Fysisk monotont arbejde er arbejde, hvor den samme bevægelse udføres flere gange i timen. Tastatur- og musearbejde regnes for en lettere form for fysisk monotomt arbejde, mens kassedamer og slagteriarbejdere har mere kraftbetonet fysisk monotont arbejde. Nakke og skuldre bliver belastet af at skulle holde arme og hænder.

Der er konstant mere mælkesyre i musklerne.

I hvile er der markant mere mælkesyre i de kontant smertende muskler og under arbejde stiger mængden hastigere. AMI oplyser, at det tyder på, at nogle områder er overbelastet, mens andre næsten ikke arbejder. Selv om den forholdsvis lette belastning ikke aktiverer hele musklen, så arbejder de aktive muskelfibre på så højt en energiomsætning, at kroppen ikke tilfører musklerne tilstrækkelig med ilt. Når musklen ikke får tilstrækkelig med ilt, dannes der mælkesyre.

NUDATA-undersøgelsen: Max 20 timer om ugen med musen

NUDATA-undersøgelsen er nu ved at være færdig. Resultaterne viser, at man ikke bør arbejde med musen mere end 20 timer om ugen. Undersøgelsen har omfattet knap 7.000 medlemmer af Teknisk Landforbund. Resultaterne er offentliggjort i Teknikeren i artikel af overlæge Johan Hviid Andersen. Forskerne spurgte deltagerne, om de havde smerter. De, der angav at have flest smerter i nakke, skuldre, arme og hænder blev undersøgt på arbejdsmedicinske klinikker. Det drejede sig om 1.358 personer. Et år senere besvarede de igen spørgeskemaet.

Sammenhæng mellem tid med mus og smerter

I forbindelse med udsendelse af det første spørgeskema blev alle deltagere opfordret til at installere et program, som registrerede antallet af tasterlag, museklik og bevægelser af musen. Samtidig registreredes deltagerens smerteniveau hver uge i et spørgeskema. Forværring af smerter fra uge til uge hang sammen med antal timers musebrug i den foregående uge og i mindre grad også med brug af tastatur

Graden af smerter

Ca. 25 procent angav, at de inden for

de sidste syv dage havde haft moderat til mere udtalte smerter i nakke, skuldre, albuer, underarme eller hænder. Undersøgelsen viser en sammenhæng mellem smerter og antallet af timer om ugen med musearbejde. Resultaterne peger på en statistisk sikker overrisiko for 'moderate' smerter, når vi når op over ca. 20 timer om ugen.

Anbefalinger

NUDATA-undersøgelsen anbefaler derfor at aktivt brug af computer-mus i gennemsnit ikke overstiger 20 arbejdstimer/uge.

Mindre egnede muskler tager over, når andre bliver trætte

Arbejdsmiljøinstituttet (AMI) har undersøgt, hvad der sker i musklerne i nakke og skuldre, når man sætter dem til at udføre statisk arbejde. Når den ene muskelgruppe bliver træt overtager en anden – men den er ikke så godt egnet til den type arbejde og risikerer derfor at blive overbelastet. Derudover viser AMI's undersøgelse, at skuldermuskler er trætte længe efter endt statisk arbejde. Arbejdsmiljøinstituttet kalder selv resultaterne for overraskende.

Belastningen kan brede sig og blive til overbelastning

AMI har målt muskeltrykket ved langvarigt statisk arbejde. De dybtliggende muskler i skulderen holder armen, mens de overfladiske muskler er beregnet til bevæge arm og skulder. For en del af forsøgspersonerne viste det sig, at når de holdt armen strakt ud i over en ½ time, så overtog bevægelsesmusklerne. Det kan give en overbelastning af bevægelsesmusklerne og kan være en del af forklaringen på, at arbejde som muse- og tastaturarbejde, kan give gener i musklerne. Men faldet i muskeltrykket er ikke nok til at sikre en ordentlig blodgennemstrømning. Så den trætte muskel får alligevel ikke nok ilt og næring – og affaldsstofferne kan ikke

transporteres væk.

AMI konkluderer derfor, at selv om de største muskeltryk forekommer under dynamisk arbejde, så er risikoen for utilstrækkelig blodtilførsel over længere tid størst ved statisk arbejde. Derfor skal varigheden af det statiske arbejde begrænses. De store trykændringer, der er målt i musklen under dynamisk arbejde, kan muligvis ligefrem øge blodgennemstrømningen på samme måde, som venepumpen i benene, når man går.

Muskler er trætte længe efter endt arbejde

AMI undersøgte, hvordan musklen restituerede sig efter ½ time med statisk arbejde. Her viste det sig, at selv efter 20 minutters pause, var musklerne stadig ikke tilbage til værdierne for den friske muskel. I tilfælde af utilstrækkelig restitution kan arbejdet derved blive til overbelastning, der kan føre til muskelbesvær. Hvis man skal forebygge den langvarige træthedseffekt, er det nødvendigt med jævnlige pauser i arbejdet, hvor skuldermusklerne kan slappe af.

AMIs anbefaling: Varier dit arbejde!

Undgå langvarige statiske skulderstil-

linger ved at indrette arbejdspladsen i forhold til opgaverne.

Lyt til kroppen og hold pauser, der er tilstrækkelig lange i forhold til arbejdsperiodernes længde. AMIs undersøgelser viser endvidere, at en af "Top Ti Scorene" for gener i skulder/nakkemusklernes er it-folk.

Hvad er statisk og dynamisk arbejde?

Statisk arbejde

Ved statisk arbejde bliver den samme muskel holdt spændt i længere tid.

Det er fx at holde armen vandret udstrakt..

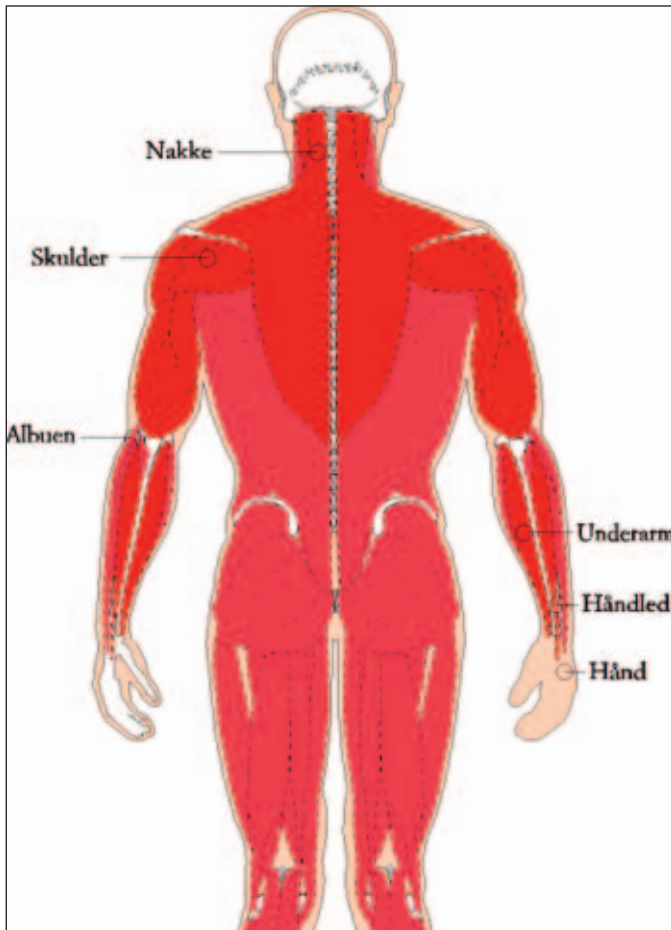
Eller at holde en finger løftet over museknappen parat til at trykke – men uden at gøre det

Dynamisk arbejde

Når man spænder og derefter slapper en muskel er det dynamisk arbejde.

Fx i benene, når man cykler

Fx, når man åbner og lukker hånden

Har du en museskade?

Muse- eller tastaturskader viser sig på flere forskellige måder:

- Smerter i hånd, håndled, arm, albue, skulder og helt om i nakke
- Følelsesløshed de samme steder
- Eller snurren/prikken de samme steder
- Hvis der er spændinger i nakken, kan det også give hovedpine

Hvis du samtidigt har arbejdet meget med mus og/eller tastatur er risikoen større. Hvis du har haft et stort arbejdspress, haft præcisionsarbejde med musen eller fået et nyt program, øger det også risikoen.

- så kontakt os!

- Kontakt PROSA
- Gør din arbejdsgiver og sikkerhedsrepræsentant opmærksom på problemet – SKRIFTLIGT – evt. på mail – sørg for at sikre dig en kopi. Det er vigtigt, hvis du senere skal anlægge erstatningssag.
- Gå til lægen.
- Anmeld skaden til Arbejdsskadestyrelsen: Det hjælper PROSA gerne med.

Kompetencegivende IT-kurser på bachelorniveau

Vi udbyder IT-kurser i et inspirerende studiemiljø med professionelle undervisere

IT-kurser i efteråret 2005

- Databasesystemer og web
- IT-sikkerhedsteknologier
- Mobile og trådløse systemer
- Netværk og Internetprotokoller
- Operativsystemer og procesinteraktion
- Objektorienteret programmering i Java
- Programmering med C# og .NET
- Videregående databasesystemer
- Videregående programmering i Java
- Videregående programmering med .NET

Mere **information** på www.cv.ihk.dk eller via 44 80 5100

Tilmelding fra 9. maj til 15. august 2005 på www.cv.ihk.dk

IT-undervisningen udbydes under Lov om Åben Uddannelse

www.cv.ihk.dk

Ingeniørhøjskolen i København
Center for Videreuddannelse

Stop det fordummende arbejde

Er man tilpas stresset er der risiko for hjerneskade. Dårlig ledelse er den bedste grobund for stress og overraskende mange bliver mobbet på en dårligt fungerende arbejdsplads.

En af "nyhederne" i medierne i marts måned var, at man kan få hjerneskade af stress. I PROSA er det ikke en nyhed – vi skrev også om det i maj 2002, men knap så bombastisk, for på daværende tidspunkt kendte vi ikke konsekvenserne for de mennesker, der blev ramt. Vi har ikke fået målt nogle af vore medlemmer til at have fået hjerneskade, men vi kan se, at både betingelser og symptomer er tilstede.

Risiko for hjerneskade

Symptomerne er koncentrations- og hukommelsesbesvær. Det kan man have af arbejdet, hvis man er "almindeligt" stresset, men er det meget udtalt og ikke mindst mere eller mindre konstant – også når man kommer tilbage fra ferie – så er der risiko for, at der er tale om en hjerneskade. Nogle får depressioner eller det der ligner oveni, og her kan vi se en klar sammenhæng med arbejdsløshedstallene – jo større ledighedsprocent, jo flere stressramte er deprimerede.

Muligt at arbejde igen

Vi ved nu også noget om, hvad udsigterne er for de, der er ramt af koncentrations- og hukommelsessyndrom. En stor del kan komme i arbejde igen. Det tager ganske vist noget tid – op til to til tre år, og det bliver ikke på samme niveau som før. Man skal lære sig at huske på en ny måde og skal arbejde mere systematisk end man behøvede før. Med til billedet hører, at de medlemmer, der henvender sig med problemerne til PROSA er meget energiske, ambitiøse, dygtige og engagerede. Det danner et bedre udgangspunkt for at komme op igen.

Ledelse og mobning er problemet

Men under alle omstændigheder er det aldeles uacceptabelt, at arbejdet i dag har et sådan stressniveau, at man kan få hjerneskade af det. Vi kan se, at ledelse er det altoverskyggende problem. De steder, hvor der er en ordentlig ledelse, der bliver vore medlemmer ikke kørt ned af stress. Og de steder, hvor vore medlemmer får problemer, der er ledelsen mangelfuld – ofte ikke eksisterende. En anden ting, som nok kan undre de fleste er, at der ofte også er tale om mobning. På en arbejdsplads, hvor alt er kaotisk og stresset, forfalder voksne mennesker desværre ofte til mobning. Som oftest er det mellemløderne, der mobber og nogle ledere leder direkte gennem andre mobbere. Ofte når de ikke har den it-faglige indsigt og/eller har mistet overblikket over processen eller afdelingen. Men hvad enten det er

ledelsen eller kollegaerne, der mobber, så er det et ledelsesproblem.

Forskning i ledelse nødvendig

Nu må man dog give lederne det, at der ikke findes meget teori i dag om, hvordan man leder vidensbaseret arbejde. Derfor peger PROSA også på, at der skal forskes meget mere i, hvordan man leder vores arbejde. Vi ser i disse år en tendens til mere hierarkisk ledelse. Især på de arbejdspladser, der er udenlandsk ejet, men også på de danskejede. Mens man i industrien er ved at se, at man ikke kan drive de ansatte med pisk og løn alene, så er det de metoder, som man tyer til i it-branchen – sikkert under indtryk af nedgangen i branchen, men det bliver det ikke mere fornuftigt af.

Gør noget ved det!

Er man ansat et sted, hvor der er problemer, skal man selvfølgelig prøve at gøre noget ved det. Hænger kollegaerne med hovedet og får ikke det fra hånden, som de plejer, og man har måske selv søvnproblemer, så er det på tide at få talt sammen før end en eller flere ryger helt ned flaget. Men det kan også være værd at tale om inden. Har man et godt arbejdsmiljø, skal man gøre noget for at bevare det – hvad er det, der er godt, og hvordan udvikler man virksomheden uden at miste det gode? Men hvorom alting er, ledelsen har ledelsesretten, det objektive ansvar for arbejdsmiljøet – det slap de trods mange krumspring ikke for ved den sidste arbejdsmiljøreform. Og i bund og grund handler det om at planlægge med respekt for de mennesker, man har ansat. Derfor skal ledelserne sørge for at fjerne den fordummende stress!

Temadag for sikkerhedsrepræsentanter

Er I klar til at få besøg af Arbejdstilsynet? Og ved I, hvordan I vil inddrage sygefravær i sikkerhedsarbejdet?

Efter nytår er der trådt en række nye regler i kraft, der giver sikkerhedsorganisationen nye opgaver. Endvidere vil samtlige virksomheder i Danmark skulle have besøg af Arbejdstilsynet inden for de næste syv år. Arbejdstilsynet vil holde oplæg om dette.

Vi vil derfor invitere alle sikkerhedsrepræsentanter og andre interesserede til en gennem-

gang af de nye regler, og hvad de betyder på den enkelte virksomhed.

En af de nye opgaver er, at sygefravær skal inddrages i arbejdspladsvurderingen (APV) næste gang, den udarbejdes. Vi vil derfor sætte særligt fokus på, hvordan det kan gøres, samt samle op på hvordan det går med handlingsplanerne i arbejdspladsvurderingerne.

Tid og sted er endnu ikke endeligt fastlagt, men det vil blive afholdt i maj måned. Interesserede kan kontakte Eva Birch Christensen, ebc@prosa.dk, 33 36 41 28 eller Allan Pleman, apl@prosa.dk, 33 36 41 24.

Jeg er min egen tillidsmand

Søren er 23 år og arbejder i et it-firma i Aalborg. Han har kunnet bruge PROSAs faglige kurser på sit eget arbejdsliv. For når man ikke har en tillidsmand – så må man jo selv være beredt.

- Når man som privatansat ikke har en tillidsmand, så er det godt selv at vide lidt om tingene, mener Søren Hansen. Foto: Michael Bo Rasmussen, Baghuset

AF JEANETTE GRØN NIELSEN,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Søren Hansen er med sine 23 år en af de yngste deltagere på PROSAs faglige kurser. Men nogen novice er han langt fra med tre og et halvt års arbejds erfaring som softwareudvikler og med et par års deltagelse i PROSAs hovedbestyrelse. Han er netop kommet hjem fra grundmodul 3, der bl.a. handlede om fusioneringer og efteruddannelse. Og han siger, at han nok er lidt speciel – for sådan noget med at få fingrene ned i fx ferieloven og få indgående indsigt i, hvilke pligter og rettigheder, man har som ansat – ja, det er lige ham:

- Og et kursus er en glimrende mulighed for at få stillet alle de spørgsmål, jeg måtte have til det. Og jeg blev bestemt klogere, fortæller Søren om de første kursers gennemgang af bl.a. funktionær- og arbejdsmiljøloven.

- Det der med at få en ordentlig indføring i det, var virkelig godt. Så har jeg i al fald set lovteksten én gang og ved nogenlunde, hvor jeg skal slå op, når det fx handler om overførsel af ferie, som

jeg efterfølgende har haft behov for at læse om.

Særligt introduktionen til arbejdsmiljøloven har Søren kunnet bruge til noget, og det har bl.a. betydet, at der er sat ting i gang på hans arbejdsplads.

Godt for privatansatte

- Jeg vil bestemt anbefale det til andre. Langt det meste af det, jeg har lært på kurserne, har jeg kunnet overføre på min egen situation. Jeg synes, det er vigtigt at kende sine pligter og rettigheder ift. sit arbejde – særligt når man som jeg er privatansat og ikke har en tillidsrepræsentant som stødpude mellem arbejdsgiveren og os stakkels arbejdere, siger Søren med et smil.

-Nu er jeg selv klædt på til at forholde mig til diverse problemstillinger – for de er jo faktisk ens, uanset om man er privatansat eller under en overenskomst.

Søren skal af sted på næste kursus til oktober, hvor emnet er psykisk arbejdsmiljø.

Vil du have indflydelse og input, så se her:

- er du interesseret i beslutningsprocesser?
- vil du arbejde med forholdene i it-branchen?
- vil du være med til at skabe debat om it's påvirkning af samfundet?
- vil du afprøve dit organisationstalent?
- og er du klar til en spændende tid med masser af udfordringer og udvikling?

Så kom og afprøv nogle af dine talenter og bliv en del af PROSAs aktivist-team. I PROSA arbejder vi med samfunds- og forbunds aktuelle mærkesager inden for forskellige områder, med udgangspunkt i vilkårene for it-professionelle. Du har derfor muligheden for at arbejde indenfor det område, som netop interesserer dig. Måske har du en holdning til kompetenceudvikling og (efter)uddannelse? Eller har du lyst til at vide mere om fx patentrettigheder eller arbejdsmiljø? Eller har noget helt andet din interesse? Uanset hvad, tør vi næsten love, at vi har enten ansatte, medlemmer eller udvalg, der kan udfordre dine interesser. Så er du studerende, ledig, pensionist, i arbejde eller bare interesseret i at udvikle dig og være en aktiv del af dit forbund, så hører vi meget gerne fra dig.

Læs mere på www.prosa.dk/Om_PROSA/Udvalg/ eller kontakt næstformand Niels Bertelsen på nib@prosa.dk eller tlf. 3336 4123

Udvalg i PROSA

PROSA har en række udvalg nedsat af hovedbestyrelsen til at tage vare på foreningens politik på de forskellige områder.

Arbejdsmarkedsudvalget

- kontakt næstformand Niels Bertelsen

Arbejdsmiljø

- kontakt faglig sekretær Eva Christensen

Hvervning & fastholdelse

- kontakt faglig sekretær Carsten Larsen

It, samfund & profilering

- kontakt Peter Ussing, formand

Individuel medlemsservice

- kontakt faglig sekretær Hanne L Jespersen

Faglig-uddannelse

- kontakt faglig sekretær Steen Andersen

Uddannelse, Ledighed og Kompetenceudvikling (ULK)

- kontakt faglig sekretær Mads Kellermann

Redaktionsudvalget for PROSAbladet

- kontakt redaktør Thor Temte

Redaktionsudvalget for PROSAbladet er nedsat af DF

Netværket giver en masse

Erik er tillidsmand på RUC og ny deltager på PROSAs faglige kurser. Han har kun ros tilovers for indholdet – men det er samværet, der virkelig tager førstepræmien.

AF JEANETTE GRØN NIELSEN,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Erik Swiatek, 55 år, er edb-medarbejder på Institut for sprog og kultur på RUC. Han er lige kommet hjem fra grundmodul 3 (G3), som er det mundrette navn for det kursus – i rækken af i alt syv forskellige – der bl.a. handler om, hvad man gør, hvis ens arbejdsplads bliver opkøbt eller fusioneret, og hvordan man som it-ansat bevarer sin markedsværdi i form af kompetenceudvikling. Det er Eriks andet kursus i rækken og han har planer om at deltage i alle syv, der spænder fra introduktion til arbejdsmarkedet til hardcore forhandlingsteknikker.

Vi blev overset

Det var ellers ikke meningen, at Erik skulle fylde mere i sin fritid. Som medlem af kommunalbestyrelsen i Skovbo Kommune, har han nemlig nok at se til. Men indtil han og PROSA-kollegerne dannede en PROSAklub på RUC i 2003, kunne han konstatere, at de som

Erik har oplevet, at det nytter at kunne forhandle. Fire kolleger er kommet forbi det, der ellers har været en solid lønnings-stopklods. Foto: Martin Foldgast

gruppe konsekvent blev overset, som han udtrykker det.

- Når det kom til lokallønstillæg, blev vi glemt, og vi kom ikke over den stopklods, der er mellem 10. og 11. anciennitetstrin – modsat en stribe nye medarbejdere, forklarer Erik, der i dag er tillidsmand for kollegerne. PROSA-klubbens opståen havde en positiv effekt og i dag er fire kolleger røget videre over stopklodsens og opad i lønningssystemet. Eriks deltagelse i PROSAs faglige kurser er bl.a. en måde at ruste sig på, når ledelsen indkalder til forhandling. En ledelse, der i øvrigt gerne ser Erik og de andre it-ansatte gå over til ny løn. Det kommer ikke på tale, så længe den omtalte lønnings-stopklods er sædvane, fastslår Erik.

Ros til indholdet

Indholdet på de to kurser, han har deltaget i, har han kun ros til overs for.

- Det var rigtig godt. Det var særligt godt at høre om outsourcing og virksomhedsfusionering og andre deltageres erfaringer med det. Men det var virkelig komprimeret, vi var i gang til kl. 23, fortæller Erik om det stramme to-dages program.

Men en stensikker grund til, at Erik også er at finde på de resterende fem kurser er det sociale og netværket, man får.

- Næsten halvdelen af deltagerne på sidste kursus, kendte jeg fra det første. Man får et netværk, der i praksis fungerer som en erfa-gruppe, og det er virkelig udbytterigt.

DA DEN HER VAR MODERNE...

IBM PC XT (11883), 256K RAM, 5.25" floppy, Intel 80286, frekvens: 4.77 MHz, slæmme med 10 kbps, harddisk: 10 MB, MS-DOS 2.02 følger

...havde vi allerede været de it-professionelles fagforening i 16 år

Danmarks eneste rigtige it-fagforening

Vi var der årtier før alle de andre. Faktisk har vi hele 37 års erfaring som faglig sparringspartner for it-professionelle. Og vi er den eneste fagforening, som kun beskæftiger sig med it-branchen. De faglige medarbejdere er enten jurister eller har arbejdet i it-faget. Derfor kender de forholdene i branchen, og de kan hurtigt sætte sig ind i din situation. Vores 13.000 medlemmer har allerede erfaret, at vi tilbyder it-professionelle mere end nogen anden fagforening. Og vi er ret sikre på, at vi også har meget at tilbyde dig. Det kan du læse mere om på www.prosa.dk. Eller ring til os på 33 36 41 41.

PROSA
- Forbundet af IT-professionelle
www.prosa.dk

"Du kan komme på venteliste...."

PROSA udbyder syv faglige kurser fuld af praktiske øvelser og casehistorier, og de er så populære, at der ofte er venteliste. De er kendt som grundmodul 1-7. Og det er både for tillidsrepræsentanter - og dem, der ikke kunne drømme om at være det.

AF JEANETTE GRØN NIELSEN,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

Nini Lindholm er koordinator for PROSAs syv faglige kursusmoduler. Hendes ansigt vil være kendt for mange, da hun har været med på næsten samtlige kurser – der hver varer to dage - siden 2001. Og det er mange. Indholdet spænder fra grundmodul 1, som er en introduktion til PROSA og arbejdsmarkedsforhold - til psykisk arbejdsmiljø og hardcore forhandlingsteknikker. Alle kurser er i høj grad baseret på praktiske øvelser og casehistorier, så der er ingen fare for, at det lever op til fordommene om knastørre og fagforeningsagtige tillidsmandskurser.

Folk tager hele kursusrækken

Når folk først har taget det første kursus, tager langt de fleste hele rækken. Nogle har taget kursusrækken flere gange, da den ændrer sig konstant og tager de ting op, der rører sig i tiden. Sidste kursus indlemmede fx oplæg om lokalaftaler og outsourcing, da kursisterne synes, det var interessant. Tidligere har også overvågning indgået. Tre af de syv kurser handler om forhandlingsteknik.

Det er vigtigt at kunne forhandle

- At kunne forhandle er nok noget af det vigtigste på arbejdsmarkedet i dag, siger Nini Lindholm og understreger, at mange tror, kurserne kun er for folk, der arbejder under en overenskomst. Men både tillidsrepræsentanten og den enlige it-mand i en mindre virksomhed er velkomne, og der er altid begge slags repræsenteret på et kursus, der typisk har 20 deltagere. Og gerne nogle på venteliste.

- Forhandling er mange ting. Det er både at diskutere tv-kigning med en syvårig og forhandle om et vagtskema. Du får noget ud af kurset, uanset om du repræsenterer andre eller bare er dig selv

og fx skal forhandle din egen kontrakt, fortæller Nini Lindholm.

Én negativ ting

Tilbagemeldingerne fra kursusedtagerne er meget positive. Udover det faglige input møder de kolleger og andre it-folk på neutral grund, hvor det er tilladt at sige alt, og det giver en frugtbar erfaringsudveksling.

- Men vi hører altid, at dagene er meget kompakte, og at folk er trætte bagefter, siger Nini Lindholm med et smil.

- Tidligere varede faglige kurser en uge. I dag har vi kun to dage, hvor af den ene er en lørdag. Alternativet er, at folk skal bruge en hel weekend eller to arbejdsdage på det, og det synes vi ikke, vi vil bede folk om, forklarer Nini det tætpakkede program.

Man kan følge de kurser, man vil og i den rækkefølge, man har lyst til. Kun de sidste, meget tunge forhandlingskurser, kræver erfaring fra de forudgående.

At kunne forhandle er nok noget af det vigtigste på arbejdsmarkedet i dag, siger Nini Lindholm.

Foto: Martin Foldgast

Kurserne holdes på Fyn og begynder torsdag efter arbejde og slutter lørdag eftermiddag, efter princippet: arbejdsgiveren giver én fridag, og det samme gør man selv. Næste kursus er d. 6.-8. oktober 2005, der omhandler psykisk arbejdsmiljø, og hvordan man håndterer fx en kollega, der er ved at gå ned. Se mere under på PROSAs Arrangement og kursus-kalender på nettet, hvor der er et link til Faglige Kurser. PROSA dækker alle omkostninger forbundet med deltagelse.

Han kan den faglige ABC

Faglig sekretær Steen Andersen går på tre ben: offentlige aftaler, lønstatistik og faglige grundkurser er med i hans trio.

AF HANNE BROS, FREELANCEJOURNALIST
TEGNING: ADAM WESTED

I syv år har Steen Andersen varetaget de offentligt ansattes vilkår i PROSA, og det er ikke så underligt, eftersom han selv er formet i socialministeriet. Ansvar for lønstatistikken er kommet til senere, da han kom til at røbe, at han ikke var bange for statistik. Desuden laver og tilrettelægger han faglige grundkurser for aktive medlemmer:

- Det er flest tillidsrepræsentanter eller offentligt ansatte fra overenskomstdækkede arbejdspladser, der kommer på kursus, men jeg synes nu også, at PROSAs faglige kurser er skræddersyet til folk, der skal klare lønforhandlingerne selv, siger Steen Andersen, der ved første øjekast kan virke som en bly viol. Han er bagmand for omkring tre faglige grundkurser om året plus "det løse" - temakurser og lignende.

Det hele menneske

Som en sideeffekt af PROSAs egen psykolog-ordning har Steen Andersen været med til at tilrettelægge et kursus for erfarne tillidsrepræsentanter og talsmænd: Det bliver for personer, der har en grundlæggende viden om faglige og juridiske problemer, men som skal kunne håndtere nederlag og pres fra både kolleger, familie og arbejdsgiver. Faglig aktive kan godt blive lidt "metaltrætte", når man skal beskæftige sig med problemer på arbejdspladsen - såsom bortvisning, nedskæringer eller andet ubehageligt.

- Kurset er egentlig et spin-off af vores egen psykolog-ordning og er også blevet tilrettelagt i samarbejde med arbejdsmiljøsekretæren og efter ønske fra flere af vores tillidsfolk: Vi ved, at medlemmer skal have hjælp som enkeltpersoner, men der er også nogle, der skal hjælpe dem, der hjælper, så at sige.

Faglige kurser om lokalaftaler og forhandlingsteknik er Steen Andersens egne favoritter.

- Det er fordi, at jeg kan se, at de gavner,

lyder det knastørre argument.

- Det er sjovt, og der er altid noget, du kan lære. Forhandlinger er også et spil, og det er da en dejlig oplevelse, når en gammel TR-rotte efterfølgende kan fortælle mig, at han opnået nye og bedre resultater ved f.eks. at benytte sig af at holde talepause midt i forhandling.

- Jeg kan godt lide at formidle erfaringer på tværs af sædvanlige kanaler. Vi skal erkende, at vi har modsatrettede interesser med arbejdsgiverne. Hvis arbejdsgiveren VIL af med en medarbejder... jamen så kan vi ikke forhindre det, men vi kan da sørge for, at det bliver så dyrt som muligt for arbejdsgiveren, og at medarbejderen får nogle gode betingelser i aftrædelsen, forklarer Steen Andersen.

To hovedlinjer

Steen Andersen er ikke meget for at bekende sig til en bestemt linje i PROSA – han siger, at "der er nogle", der ønsker at se PROSA opdelt i en overenskomstfløj og en individorienteret fløj, men det er ikke en modsætning, han vil acceptere som reel. Han mener heller ikke, at den til tider onde debat på sidste års delegeretforsamling (DF) har sat sig spor på hans arbejdsmæssige indsats i PROSA : - For mig at se handler det om, at PROSA har haft en dårlig økonomi – og når krybben er tom, bides hestene. Nogle mener, at vi i sidste ende kan blive nødt til at nøjes med a-kasse, en advokat og individuel rådgivning samt lidt hjælp til at forhandle de overenskomster, vi allerede har. Jeg mener, at det er for lidt. Jeg synes ikke, at vi fik bank på DF – men jeg havde jo også mit eget tæskehold med, siger han med ironisk henvisning til diskussionen på mødet. Her var især PROSA STAT oppe at forsvare de faglige sekretærer Steen Andersen og Eva Birch Christensen.

- Det er da rigtigt, at der er nogle, der mener, at de individuelle ansættelser bliver dominerende fremover, mens jeg tilhører dem, der mener, at flere og flere bliver overenskomstdækket, fortsætter Steen Andersen: - Problemet kan så være, at det ikke bliver af os, men derimod af en HK- eller Metal-overenskomst.

Hjemmeværnskommandoen

Om Steen Andersen er ærekær er nok svært umiddelbart at vurdere gennem et enkelt interview, men i hvert fald er han blevet paragrafrytter, når det gælder organisationsaftalen med staten. Den rammeaftale, der udløber om en måned er endnu ikke underskrevet, og det skyldes blandt andet, at Steen Andersen har vejet ordene på en guldvægt.

- Vi er blevet tunge at danse med, siger Steen Andersen, der ikke har det godt med nederlaget for de 17 it-folk i Hjemmeværnskommandoen. Her har PROSA i snart to år bakset med Personalestyrelsen, fordi arbejdsgiveren vil sætte de ansatte ned i løn, fordi fagforeningen ikke har accepteret principperne i ny løn. En højesteretsdom har siden givet Personalestyrelsen ret i, at de har lov til at fortolke aftalen sådan, at personlige tillæg ikke nødvendigvis bliver overført ved skift af overenskomst.

Det har været en personlig bet for Steen Andersen, der har været til forhandling for medlemmerne på Kastellet så sent som i februar.

- Vi fik da forhandlet nogle tillæg på plads, som et plaster på såret, men nogle af dem vil da opleve en lønnedgang på et tidspunkt, hvis vi ikke er kommet op med noget andet inden, forklarer Steen Andersen.

Tidlig fascination

Bag det lidt generte ydre gemmer sig en grundig nørd, der allerede var tabt til it-verdenen som sådan cirka 11-årig:

- IBM havde en talgåde i søndagsavisen i forbindelse med en jobannonce, og som jeg husker det, havde PROSA også en reklame i samme avis. Jeg kunne godt løse talgåden og var vel allerede dengang sikker på, at jeg ville arbejde med edb. Rigtig nørdet blev det først, da jeg var 15 år, fordi Kommunedata fik interesserede unge til at sidde og teste deres terminaler rundt omkring på folkebibliotekerne. Så der sad jeg og lærte at programmere på Næstved Bibliotek, inden personalet smed mig ud ved lukketid. Det var jeg meget fascineret af, husker Steen Andersen.

Rundt om Steen Andersen

Navn: Steen Thinggaard Andersen

Alder: Jeg bliver 48 år på dronningens fødselsdag, den 16. april 2005.

Bopæl: Jeg bor i andelslejlighed på Østerbro, og der har jeg nu boet i over 20 år. Det er

måske som en reaktion på min omflakkende barndom, hvor vi hele tiden måtte flytte efter min fars arbejdsplads, da han var officer. Jeg nyder, at både byens puls og havet er lige inden for rækkevidde.

Mit private liv: Jeg er gift med Lotte, der er fuldmægtig i Socialministeriet. Vi har ingen børn.

Karriere: Efter gymnasiet i Næstved tog jeg til København og læste til civilingeniør et par år. I 1984 blev jeg ansat i socialministeriet i den tro, at jeg skulle arbejde med edb, men der gik nok en fire års tid, før det ligesom blev mit arbejde fuldtids. I 1988 blev jeg både opfordret til at blive tillidsmand for HKerne og til at melde mig ind i PROSA. Jeg var for venstreorienteret for HKerne, så det blev i PROSA, jeg fik min faglige karriere. Jeg var med til at forhandle vores overenskomst nogle gange, og jeg blev også medlem af bestyrelsen for PROSA STAT. I januar 1998 afløste jeg Niels Bertelsen som faglig sekretær med hovedansvar for de offentligt ansatte medlemmer, men det var da med lidt betænkelighed, da jeg ikke troede, at det ville falde mig naturligt med den tætte personkontakt.

Lønniveau: 37.500 kr. plus pension.

Min største last: Det er nok det, de fleste programører har som branchesygdom: Det er svært at få projekterne over målstregen.

Styrker: Helt klart at sætte mange ting i gang...

Svagheder: ...men så kniber det som sagt med projektafslutningerne.

Hvordan slapper du bedst af: Foran computeren eller med en bog om det antikke Rom eller Grækenland.

Hvilken bog har du sidst læst: Peter Ørsted: "Nero – kejser i Rom".

Hvad laver du i din fritid: Jeg har seks computere, hvor jeg nyder at programmere eller lave netværk. Jeg har også nogle venner, der bruger min server til websider – og så spiller jeg gerne "Civilisation".

Desuden er jeg meget interesseret i Italien og antikken, så jeg har også lært italiensk og har været på ferie dernede 8-9 gange. Egentlig kom det sig af, at jeg ville studere pavedømmet, men så blev vi altså hængende ved Italien.

Riget i it-midten

lenovo 联想

Efter mange års forsøg på at nå "det store it-spring" fremad, synes Kina nu endelig at kunne slå sit navn fast som en af de store it-nationer i verden.

AF KARSTEN BENGTTSSON, BANGKOK

Det vakte berettiget opsigt i it-verdenen, da The New York Times i december sidste år kunne meddele, at den kinesiske pc-fremstiller Lenovo ville købe IBM's pc-afdeling. Købet markerede for første gang et kinesisk it-firmas debut på verdensscenen. Lenovo købte ikke blot en pc-afdeling – man købte måske i endnu højere grad et verdenskendt "brand". Men der var andre grunde til Lenovos køb af IBM's pc-afdeling. Det gik det ikke så godt for Lenovo på det hjemlige kinesiske marked, hvor Dell Computer gennem lang tid har gjort store indhug i salg af computere til virksomheder, mens andre kinesiske pc-fremstillere har sat sig på salg af billigere computere til private. Faktisk er Lenovo efter nogle eksperters mening ikke et firma, der er særlig effektivt ledet – og klarer sig kun i kraft af dets tætte forbindelser til staten, idet firmaet delvis er ejet af det offentlige Chinese Academy of Sciences.

- Lenovo er langt dårligere ledet end en hel række af andre kinesiske pc-fremstillere, siger således Joe Zhang, der leder analyseinstituttet UBS i Hong Kong.

Høj kvalitet

Kina er ikke blot en vigtig it-aktør, når det kommer til pc-fremstilling, hvor billig arbejdskraft er altafgørende. Kina kan også være med, når det gælder hightech innovation og design. Et eksempel er firmaet Huawei, som fremstiller routere og internet-gear, der konkurrerer direkte med Cisco Systems – hvilket har resulteret i flere retssager om copyright-overtrædelser. Huawais vice-præsident er stolt over, at firmaet er et internationalt anerkendt selskab.

- Ifølge finansmagasinet Forbes er et firma internationalt, hvis dets salg i udlandet overstiger 20 pct. af omsætningen. Det gør vores, siger vice-præsident Hu Yong.

Og kvaliteten af Huawais internet-gear imponerer udenlandske købere.

Forretningsmulighederne er dog begrænset af, at meget få kinesere ejer et kreditkort til at købe med online. Men dette opvejes af, at Dangdang.com har en hær af cykelbude
Foto: Arkiv

- Da vi først så, hvad Huawei kunne præsentere, var vi imponeret, fortæller Francois Paulus, der leder den franske tele-gigant Neuf Telecoms afdeling for netværk.

- Deres produkt var bedre og 30 pct. billigere.

Nigel Pitcher fra det britiske telecom-firma Fibernet er enig.

- Vi har købt for millioner af pund Ethernet-udstyr, og kvaliteten er i verdensklasse.

Men ligesom Lenovo har Huawei tætte forbindelser til den kinesiske stat, som har købt for millioner af dollars udstyr til den hjemlige kinesiske infrastruktur. Dette gør det svært for firmaet at undgå beskyldninger om nationale, indirekte tilskud – og dermed unfair konkurrencepraksis.

Spil er populære

Når det kommer til software fra Riget i Midten, er firmaet Kingsoft dominerende. I lang tid kæmpede selskabet en

hård kamp for at give overskud, men da man sidste år lagde skuden om og satsede på internettet, vendte vindene. I september 2004 lancerede firmaet et online spil, der hed Sword Online. I dette spil kan aktørerne selv skabe deres karakter, danne cyber-alliancer med andre og angribe virtuelle fjender. I løbet af blot seks måneder har 1,7 mio. kinesere ladet sig registrere på spillets hjemmeside og har betalt Kingsoft 4,20 dollar per måned. Kingsoft håber, at selskabets succes kan udbredes til andre lande i Asien, hvor online-spil er ekstrem populært.

- Vi vil være en pioner inden for vores felt, siger Oliver Wang, der er teknologi-chef hos Kingsoft.

Dot.com-stjerner

Internettets store udbredelse i Kina har skabt et miljø, der på mange måder ligner Silicon Valley før det store, herlige internet-boom eksploderede. Venture kapital-firmaer står i kø for at investere i nye kinesiske dot.com'er. Udenlandske

internet-portaler som Yahoo og eBay har allerede trådt de første trin på de rå, internet-gulve i Kina. Og Kina har skabt en række internet-portaler af egen arv. De største – Sina, Sohu og Netease – er allerede etablerede navne i den globale netværks-økonomi. Men der er andre stigende dot.com-stjerner på den kinesiske himmel. Dangdang.com er startet af en lokal iværksætter ved navn Peggy Yu, som vil forsøge at skabe en kinesisk pendant til Amazon. Forretningsmulighederne er dog begrænset af, at meget få kinesere ejer et kreditkort til at købe med online. Men dette opvejes af, at Dangdang.com har en hær af cykelbude, som kører ud med bøgerne og modtager kontant betaling. Andre internet-portaler, der ifølge analyseinstituttet Piper Jaffray og Co. vil komme til at spille en væsentlig rolle i de kommende år, er Tom Online, som sælger forskellige trådløse services og Linkstone, der leverer online-spil, tegneserier og horoskoper til mobiltelefonen. Selvom Kinas samlede internetportaler kun omsætter for godt 10 mia. dollar om året (en tredjedel af Yahoo's omsætning), så kan man ikke komme udenom Kina, når det gælder fremtidens it-univers. Den lange it-march er begyndt...

Softwaretest.dk

KURSER

Struktureret Test
18.-20. april 2005

Test Management
25.-26. april 2005

Test Automatisering
09. maj 2005

ISEB Foundation Certificering
06.-08. juni 2005

Softwaretest.dk rådgiver og yder konsulentbistand inden for test af software. Vi fokuserer på at øge vore kunders effektivitet og kvalitet, eksempelvis gennem:

- Vurdering af jeres test i dag, er den god nok?
- Måling af jeres testprocesser via TMM.
- Hjælp til forbedring af jeres testprocess.
- Sparringspartner for nye og erfarne test manager.
- Hjælp til nystartede testere.
- Bug Hunting, skaber ny motivation og finder fejl!

Læs mere på: www.softwaretest.dk

Poul Staal Vinje og Klaus Olsen er specialister inden for test og kvalitetssikring af software. De har begge etableret sig som anerkendte konsulenter inden for dette speciale og tilbyder i denne sammenhæng korte effektive kurser på udvalgte områder.

Nemt og billigt at bruge Skype

Fastnet-telefonen har fået alvorlig konkurrence. I princippet kan alle med en computer ringe billigere med Skype. Og det er enkelt selv at komme i gang. Læs her hvordan.

AF PETRA HUSUM, FREELANCE

Det er ikke længere siden end september 2003, at en af de store nyheder var lanceringen af et program, der gav mulighed for at ringe gratis over internettet, og som blev spået til at skabe røre på telemarkedet. Man må sige, at den spådom har holdt stik. Programmet – Skype – blev bl.a. udviklet af danskeren Janus Friis, der tidligere havde været med til at udvikle den populære fildelingstjeneste Kazaa – og Skype bygger på de samme principper.

En trussel mod traditionel telefoni

Skype er i dag er en af verdens hurtigst voksende tjenester på internettet. Siden opstarten har 29 millioner brugere registreret sig, og over to millioner af dem sidder og snakker samtidig. Og selskabets indførelse af betalingstjenester – foreløbig SkypeOut – har åbenbart ikke afskrækket brugerne. Tværtimod har ca. 1 million brugere siden lanceringen af SkypeOut i juli 2004 tilmeldt sig. Læs mere om SkypeOut senere. Analyseselskabet Evaluserve analyserede i januar udviklingen af IP-telefoni kontra de sædvanlige teleoperatører, og konkluderede – ikke overraskende – at IP-telefoni udgør en reel trussel mod traditionel telefoni. De europæiske teleoperatører bliver hårdest ramt, da samtaler her betales pr. minut til forskel fra USA, hvor der betales en månedlig afgift. Teleoperatørerne kan regne med en nedgang i indtjeningen på 20-25 %. Det er først og fremmest Skype, der har fået internettelefonien til at tage fart, konstaterede Evaluserve. En kombination af Skype via bredbånd og mobiltelefoni kan nemlig helt at erstatte fastnet-telefonen. Skypes nye tjenester – SkypeOut, og snart SkypeIn – øger dramatisk anvendelighed for den brede befolkning, da man ikke længere er af-

hængig af, om modtageren har Skype eller ej. Så alle med en computer kan i princippet erstatte fastnet-abonnementet med Skype, og få samtaler til samme (eller lavere) minutpriser, men uden udgifter til abonnement. Og jo flere man kan lokke med over på Skype, jo flere penge er der at spare.

Snart er alle former for telefonopkald mulig med Skype

Den første version af Skype gav kun mulighed for samtaler mellem 2 pc-brugere, der begge var logget på internettet, men siden opstarten i september 2003 er der kommet en lind strøm af udvidelser – både i forhold til platforme og i forhold til funktionaliteter. I løbet af 2004 blev det gradvis muligt at bruge Skype både på Mac, Linux og PocketPC, og det blev muligt også at snakke med folk med traditionelle telefoner via tjenesten SkypeOut, der gør det muligt at ringe ud til enhver telefon. Med lanceringen af SkypeOut brød selskabet med gratisprincippet.

Det er altså allerede muligt at bruge Skype til at foretage opkald til det almindelige telefonnet og mobiltelefoner, men hidtil har der ikke været mulighed for at ringe den anden vej. Men Skype tester lige nu en tjeneste – SkypeIn - der skal gøre dette muligt. Med SkypeIn får brugeren oprettet et telefonnummer. I første omgang gælder det kun telefonnumre fra Frankrig, Storbritannien, USA og Hong Kong, men flere lande bliver tilføjet inden længe, lover Skype. Som dansk Skype-bruger kan man selvfølgelig godt bruge et af disse numre, men det bliver jo dyrt for den, der ringer op fra Danmark! SkypeIn kommer også til at omfatte en telefonsvarer, Skype Voicemail, og ventes klar til drift med udgangen af april. På trods af betalingstjenesterne vil det fort-

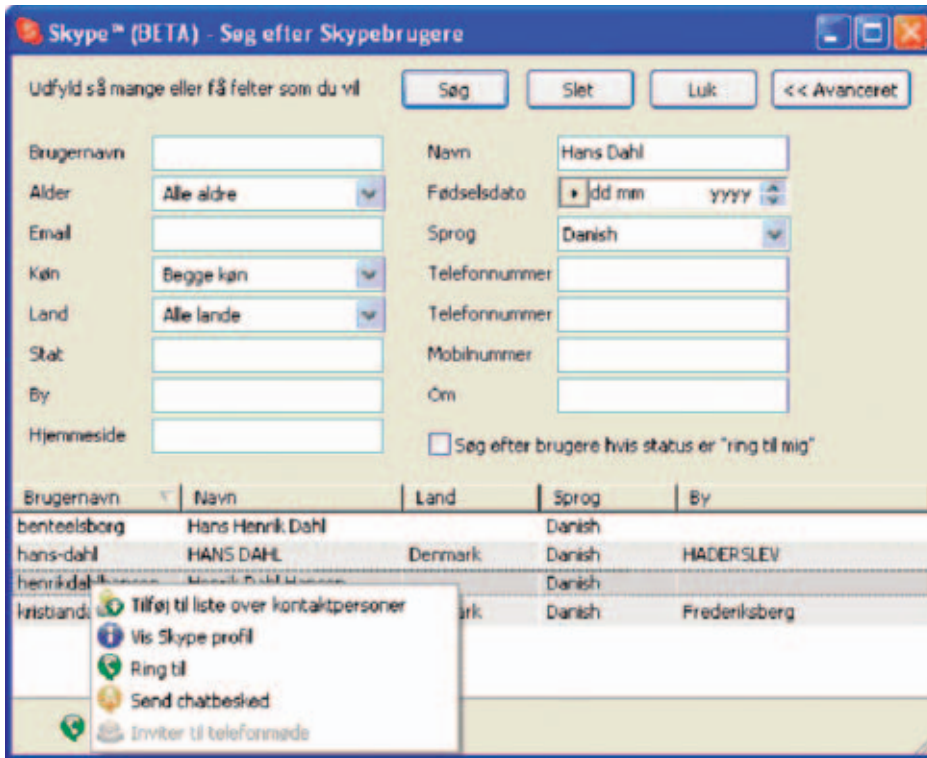

Figur 1: Skypes brugerinterface. Meget nemt at bruge og ingen hokus-pokus.

sat altid være gratis at ringe fra Skype til Skype, har Skypes grundlæggere, Niklas Zennström og Janus Friis, deklareret.

Meget enkelt at bruge Skype

Skype har selvfølgelig nogle systemkrav (400 MHz processor, 128 MB RAM), og herudover skal du jo kunne høre andre og andre skal kunne høre dig for at bruge Skype. Det går med højtalere og en mikrofon en kort stund, men hvis man virkelig vil bruge Skype, er det en god idé at investere i enten et headset eller en telefon, der kan tilsluttes USB-porten på din computer. Installation og opsætning af Skype er så enkel og gnidningsfri, at du har systemet oppe at køre i løbet af ½ time. Efterfølgende er det nemt at

Figur 2: Med Skypes søgefunktion finder man nemt sine kontaktpersoner

bruge, men alligevel lige et par fif med på vejen:

1. Download den rette version (Windows, Linux, Mac og PocketPC) på www.skype.com/download og installer den. Det skulle ikke volde de store problemer.
2. Log dig på med selvvalgt brugernavn og password. Herudover kan du angive et antal personlige oplysninger – så som navn, adresse, telefonnumre osv. Det er frivilligt, hvor meget man oplyser, men jo mere du oplyser, jo lettere er det for venner, forretningsforbindelser og venner at finde dig i Skypes søgefunktion (se pkt. 4).
3. Hovedvinduet for din Skype ser ud som på fig. 1:
Fanebladet Start er basen, hvor du kan se evt. mislykkede opkald; hvor mange kontaktpersoner, der er online; status på tjenester man abonnerer på osv.
4. Når du starter Skype første gang vil din liste over Skype-kontaktpersoner selvfølgelig være tom. Du kan starte med at importere de af dine kontaktpersoner fra dit postprogram, der

bruger Skype. Brug kommandoen "Importer kontaktpersoner" til det. Ellers kan du tilføje Skype-kontaktpersoner ved at bruge søgeinterfacet i Skype (se fig.2) Tilføj personen ved at højreklikke og vælge "Tilføj til liste over kontaktpersoner".

Hvis man abonnerer på SkypeOut tilføjer man SkypeOut-kontaktpersoner ved manuel indtastning.

5. Der er flere måder at ringe til en kontaktperson på. Man kan enten dobbeltklikke eller højreklikke, eller man kan bruge "Ring op"-knappen. Hvis nogle ringer til dig, vil der lyde en ringetone, og Skype-ikonet vil blinke. Man kan blokere brugere, som man ikke ønsker opkald fra. Alle samtaler foregår via en krypteret forbindelse.
6. Det er muligt for op til fem personer at holde telefoni med Skype. Man kan enten sætte et telefoni op ved at vælge deltagerne blandt sine kontaktpersoner, og så starte mødet ved at trykke på "Begynd". Man kan også - under en samtale - invitere en ekstra person med ved at aktivere "Inviter til telefoni" under den pågældende kontaktperson. Da al telefoni foregår peer-to-peer er det

vigtigt, at den person, der inviterer til mødet også er den med den største båndbredde.

Delte meninger

Som med al anden it-teknologi er der delte meninger om, hvilken form for ip-telefoni, der er bedst. Skype bygger som sagt på samme grundlæggende peer-to-peer-idé som Kazaa. Det betyder, at systemet ikke er funderet i en central server, men lever ude i brugernes computere. Hos andre udbydere af VoIP (Voice over IP) er systemerne normalt bygget op omkring en central enhed, en slags privat telefoncentral. Oftest benyttede protokol er SIP.

Fordelen ved at bruge andre udbydere af VoIP kan være:

1. Til SIP-protokollen findes der et hav af software- og hardwaretelefoner, og med en hardwaretelefon behøver man ikke have computeren tændt for at tale.
2. Man kan få sit eget nummer, som alle kan ringe til fra en almindelig telefon (det kan man jo så også snart med Skype via tjenesten SkypeIn).
3. Udbyderne kan have aftaler med andre VoIP-udbydere, som man så også kan ringe til.

Fordelen ved at benytte Skype kan være:

1. God lyd kvalitet
2. Skype er meget nem at installere og bruge. Ingen indviklede konfigurationer af firewalls m.v., så alle kan være med her.
3. Ikke afhængighed af en centraliseret infrastruktur.
4. Skype er helt gratis at bruge, hvis man holder sig til grundmodulet. Mange af de traditionelle udbydere af VoIP opkræver et fast månedligt abonnement (f.eks. vil TDCs ip-telefoni, der udbydes til sommer, komme til at koste 119 kr. pr. md – og så oven i købet kun opkald til fastnet!)
5. Skype behøver på grund af p2p-teknologien ikke meget båndbredde, selvom mange brugere snakker sammen på en gang. SIP-protokollen, som andre udbydere bruger, kræver en central server mellem to telefoner, hvilket hurtigt kan blive en flaskehals.

Hvordan fungerer skype bag skærmen?

2,2 mio. bruger i dag internettelefoniprogrammet Skype. Men hvordan fungerer det bag skærmen? Det har PROSAbladet kigget nærmere på.

AF NIELS FRØLICH

Skype kan bruges til telefoni, herunder konferencer, til chat, til filoverførsel og til at ringe ud i det offentlige net. Snart kan man også fra det offentlige net ringe ind i Skype-nettet. Programmet fungerer oftest upåklageligt og installation og betjening er en leg, men de færreste brugere tænker i sagens natur på, hvorledes Skype fungerer bag skærmen.

Skype er peer-to-peer

Eftersom det er folkene bag megasuccessen KaZaa, der står bag Skype, er det ikke en overraskelse, at Skype også er et peer-to-peer system, dvs. brugerne kommunikerer direkte med hinanden. Systemet opererer med to slags knudepunkter, almindelige maskiner, hvorpå Skype-klienten er installeret og supernoder, der fungerer som relaystationer. Udover disse to typer er der kun een central maskine i systemet, nemlig en loginserver, der sørger for, at brugernes login er unikt og opbevarer passwords og brugernes id. Skypes store styrke er, at den kan forcere stort set alle firewalls og NATs (Network Address Translators) undtagen de mest restriktive. Det menes at ske ved hjælp af en variant af STUN-protokollen¹, der kan undersøge de forhindringer, firewalls og NAT udgør. Trafikken udveksles i krypteret form.

Efter installationen

Der sendes en HTTP 1.1 GET-forespørgsel til Skypes centrale loginserver med ordet „installed“ første gang Skype startes. Efterfølgende startsekvenser sender i stedet en forespørgsel med indholdet „getlatestversion“.

Login

Under installation fyldes en tabel, der kaldes Host Cache, med IP-adresse

og -portpar på supernoder. Ved start af loginprocessen sender klienten en UDP-pakke til en IP-adresse fra tabellen. Hvis der intet svar er indenfor fem sekunder prøver klienten at oprette en TCP-forbindelse på port 80 (HTTP) og til sidst forsøges der med port 443 (HTTPS). Derefter ventes der i ca. seks sekunder. Processen gentages fire gange, og hvis den forbliver resultatløs, vises der en fejlmeddelelse for fejlslået loginforsøg. Login skal ske over en TCP-forbindelse. Forsøg viser, at login og autentificering i al fald for tiden sker til en server med adressen 80.160.91.11, der sjovt nok er en TDC-server. De første supernoders adresser er formodentligt hardkodet i klienten eller måske krypteret, så de ikke er synlige i Windows register, og det er den første kontaktede supernode, der giver klienten adressen på loginserveren. Efter login og autentifikation lukkes TCP-forbindelsen til loginserveren. TCP-forbindelsen til supernoden opretholdes så længe, noden er i live. Derefter oprettes der en ny TCP-forbindelse til en anden supernode. Når Skype-klienten har bestemt hvilken type firewall eller NAT, den sidder bagved lagres oplysningerne i Windows register.

Efter login sender klienten UDP-pakker til en række noder for at kunne opretholde en backupliste over noder der kan kontaktes, hvis forbindelsen til den aktuelle supernode mistes.

Opkald

Når man har valgt den person, man vil tale med, etableres der en forbindelse til den kaldte. Det kan ske på tre forskellige måder: Hvis begge parter har offentlige IP-adresser oprettes der en direkte TCP-forbindelse som signaleringskanal – når „røret løftes“ i den anden ende udveksles telefonitrafikken som UDP. Hvis

den kaldende sidder bag en NAT med portbegrænsninger, og den kaldte sidder på en offentlig IP-adresse, benyttes der en mellemnode til udveksling af både signalerings- og trafikpakker via TCP. Sidder begge klienter bag portbegrænset NAT eller UDP-begrænset firewall benyttes samme metode som oven for beskrevet.

Trafik

De fleste brugere er forbavset over, hvor god kvalitet, der kan opnås med Skype. Målinger viser, at frekvensområdet for de benyttede codecs er 50 – 8000 Hz, hvilket er over det dobbelte af frekvensområdet for en almindelig telefoni (300 – 3000 Hz). Skype foretrækker at sende trafikken via UDP, hvor det overhovedet er muligt. Målinger viser, at kontinuerlige båndbredder i begge trafikretninger på ca. 2 kB/s giver en rimelig kvalitet. Ved 1,5 kB/s bliver linjen uforståelig. Skype opgiver 3 – 16 kB/s for UDP-trafik. Selvom der ingen tale er i forbindelsen, sendes der alligevel pakker konstant. Dette tjener to formål, nemlig at opretholde UDP-bindingerne i NATs tabeller, dvs. opretholde forbindelse der ellers ville dø uden trafik og til at afspille støj i den modtagende ende, således at den kaldte oplever linjen som levende. Der sendes også den slags pakker på TCP-forbindelser, men her er formålet at undgå en sænkning af thruput idet TCP opfatter manglende pakker som en netværksfejl. For at holde forbindelsen til supernoden oppe, sender klienten keep-alive pakker hvert minut, så længe klienten er aktiv

Kan Skype bruges af et firma?

Efter som Skype bruger en ekstern loginserver og eksterne supernoder og automatisk bruger TCP port 80 (HTTP) og derfor går igennem firewalls, er det

svært at holde Skype inden for dørene i et firma. Set fra et sikkerhedssynspunkt er det bekymringsværdigt, at ingen dokumentation er tilgængelig for krypterings- og nøgleudvekslingsmekanismerne. Der er også rejst spørgsmål om der skulle være gemt trojanske heste eller spyware i Skypes kode sådan, som det åbenbart var tilfældet med KaZaa.

SkypeOut

Ved hjælp af aftaler med andre teleselskaber kan man via Skype ringe ud i det offentlige telefonnet, men slippe med at betale lokaltakst i det et opkald fra f.eks. New York til København først slippes ud i det offentlige net via en gateway i København. Men her kan kvaliteten til gengæld være svingende, og nogen gange må man kalde op igen for at få en bedre forbindelse. Hvad det skyldes er svært at sige, men et gæt er, at signalet er blevet komprimeret og ekspanderet for mange gange, idet hver eneste kompressions- og ekspansionsproces vil forvrænge signalet en smule og denne forvrængning akkumuleres. Opkald ud af Skype-nettet betales forud via kreditkort på webben, og man får automatisk at vide, hvor stor ens øjeblikkelige konto er. Det må betyde, at disse data også lagres centralt.

Kan man bruge sin almindelige telefon til Skype?

Nej, det kan man ikke, men man kan købe Skype-telefoner, der bruger en USB-port, Siemens laver Skype-kompatible DECT-telefoner, og man kan købe en boks der tillader en bruger at koble sin almindelige, analoge telefon til både det offentlige net og Skype.

¹ STUN: Simple Transversal of User Datagram Protocol (UDP) Through Network Address Translators (NATs). RFC 3489.

Oplysningerne i ovenstående artikel bygger på:

Salman A. Basetand Henning Schulzrinne: „An Analysis of the Skype Peer-to-Peer Internet Telephony Protocol“

Dennis Bergström: “An Analysis of Skype VoIP application for use in a corporate environment”

Desuden har jeg ved forsøg verificeret en del af oplysningerne vedrørende brugen af protokoller. Her har værktøjerne NetPeeker og PingPlotter været til stor nytte.

P2P-telefoni: Ingen i midten – det er styrken

Peer-to-peer – eller P2P – betyder direkte distribution mellem brugere uden en central server. Peer-to-peer blev først og fremmest populær med fildelingssystemer som Napster og Kazaa. Her blev teknologien brugt til at dele, finde og downloade filer.

AF CLAUS THORHAUGE

Tanken bag ægte peer-to-peer (P2P) er at få alle deltagende computere på netværket til at bidrage med at styre og organisere den fælles opgave – frem for at overlade styringen til en central server. Det er omtrent den samme tanke, som selve internettet er bygget op over: At alle på nettet bidrager til at formidle trafikken den hurtigste og nemmeste vej til modtageren. En af de mest åbenlyse fordele er, at sådan et system har meget nemmere ved at vokse – i modsætning til den klassiske client-server model, hvor serveren i midten bliver en flaskehals, når tjenesten vokser eksplosivt.

Du har selv ansvaret

Men det er blandt andet det totale fravær af en central styrecomputer eller central styringssoftware, der formentlig er årsag til, at det ikke er lykkedes den magtfulde amerikanske musikindustri (RIAA, Recording Industry Association of America) og dens advokater at lukke Kazaa. I modsætning til et andet fildelings-system, Napster, er det heller ikke lykkedes RIAA at tvinge Kazaa til at indbygge et filter i programmet, der sorterer ulovlig musik fra. I firmaet Joltid (www.joltid.com) udnytter de to iværksættere teknologien til en række andre P2P-tjenester som decentral caching for internetudbydere og decentral distribution. Produkter, der ikke er rettet mod private, men udelukkende andre virksomheder og derfor knap så kendte. Med Skype har folkene bag Kazaa taget P2P-teknologien et skridt videre og skabt et decentralt netværk på internettet, der kan bruges til at telefonere med.

Prioritering var et problem

Internetbaseret telefoni har været på vej i mange år, men er ikke slået rigtigt igennem. Endnu. IP-telefoni kræver rigeligt med bredbånd eller Quality of Service

(QoS) i alle knudepunkter (routere) på nettet mellem to parter, der taler i telefon. Telefontrafik kræver i modsætning til e-mail og hjemmesider, at data kommer rettidigt, ellers opleves det som udfald eller knitren. QoS betyder, at routerne kan skelne datapakker, der er en del af en telefonsamtale, fra e-mails, hjemmesider og sende telefonpakkerne først af sted, så der ikke opstår pauser eller knitren i samtalen. Altså prioritere trafikken på internettet. I øvrigt har mange lande ligesom Danmark asymmetriske internetforbindelser (ADSL), hvor den udgående trafik har meget smallere båndbredde end den indgående. Den kan være den første flaskehals.

QoS er en dyr facilitet, som i lang tid har forsinket, at telefoni over internettet har fået sit gennembrud i forhold til det klassiske telefonsystem. Prioritering af telefonien er en hardwareproblematik, som Skype har prøvet at imødegå med en softwareløsning, der selv finder den hurtigste og mest effektive vej på internettet. Det er i øvrigt kendetegnende for Janus Friis og Niklas Zennström, at de først udvikler teknologien og dernæst hen ad vejen finder ud af, hvordan de kan tjene penge på deres opfindelse. I forbindelse med Skype sælger de talletid, når man ringer til det almindelige telefonnet, sælger annoncer og danner partnerskaber med hardwareproducenter som for eksempel Siemens og RTX Telecom, der udvikler telefonapparater, som kan udnytte Skypes netværk. Skype er det eneste selskab, der bruger peer-to-peer teknologi til telefoni på internettet. Selv om ikke umiddelbart er nemt at se de store indtjeningsmuligheder, så er det it-boblens netværksøkonomi i sin rene form: Værdien stiger proportionalt med produktet, men Skypes udgifter er stadig et minimum. Den største it-aktivitet står brugerne – kunderne – selv for.

Kazaa's købte hjerner

Danske Janus Friis og svenske Niklas Zennström er kendt for at stå bag fildelingstjenesten Kazaa og internettelefonen Skype. It-løsninger der begge har rystet musikindustrien og telebranchen. Men systemerne er i praksis udviklet af unge nørder fra Estland. PROSAbladet har forsøgt at møde en af bagmændene – forgæves.

AF CLAUS THORHAUGE

Det er svært at afgøre, om folkene bag fildelingstjenesten Kazaa og Skypetelefonen er mere end almindeligt bange for at tale med pressen – eller bare ikke har lyst til at tale med journalister. Måske er det nogle sky nørder, eller også har de bange eller paranoide, fordi de har brændt nallerne til langt op ad overarmen på de multinationale pengeinteresser, der føler, at deres forretning er truet af de kreative it-folk. Da PROSAbladet forsøger at få lov til at besøge og interviewe programmørerne i Skypes udviklingsafdeling i hovedstaden Tallinn i den baltiske republik Estland, er afvisningen – pr. mail – blank og total: Det er ingen, der må udtale sig i Estland, og i øvrigt er adressen på kontoret i Tallinn hemmelig. Pressen er henvist til at tale med stifter og direktør Niklas Zennström fra hovedkontoret i England. Det lykkes dog heller ikke efter to ugers udveksling af mails med Skypes presseansvarlige at opnå en aftale om telefoninterview med hverken Niklas Zennström eller Janus Friis. Da undertegnede i anden anledning er på vej til Estland, forsøger jeg i stedet at få en aftale med udviklerne i virksomheden Bluemoon, der har været underleverandør til den grundlæggende peer-to-peer teknologi, der er grundstammen i både Kazaa og Skype.

»Skype rendte os over ende«

Bluemoon var i virkeligheden udvikler af computerspil og begyndte som en af de allerførste selvstændige virksomheder i Estland – faktisk et par år før, det blev lovligt at drive privat virksomhed i den tidligere sovjetrepublik. Men nu spoler vi i historien, fordi det lykkes faktisk heller ikke PROSAbladet at komme til at tale med programmørerne hos Bluemoon under en uges ophold i Estland. Men undervejs lykkes det via en Skype-chat (telefonopkald bliver afvist) at komme i email-kontakt med to af stifterne, Ahti Heinla og Jaan Tallinn. Men ingen af dem har tid til at tale med PROSAbladet. De har for travlt. Det første spørgsmål, der brænder på læben, da PROSAbladet vel hjemme i Danmark endelig får telefonkontakt med Jaan Tallinn – naturligvis via computerens høretelefoner og Skype: Hvorfor er det hele så mystisk? Er I bange eller bare sky?

– Det må du selv afgøre, kommer det afvæbnende svar fra Jaan Tallinn, der ikke virker hverken skræmt eller reserveret i telefonen. Og han forklarer selv, at det er en måde at "optimere arbejdstiden på," da de alle sammen føler sig overrendt af pressen, siden Skype blev så populær.

– Vi blev rendt over ende. Reaktionen var ti gange større, end vi overhovedet havde forestillet os. Nu er vi ved at prøve at vænne os til det, fortæller Jaan Tallinn.

Jaan Tallinn, virker ikke reserveret i telefonen. Han forklarer selv, at det er en måde at "optimere arbejdstiden på," da de føler sig overrendt af pressen, siden Skype blev populær. Foto: skype.net

Ansæt i en ikke-eksisterende virksomhed

I Skype-telefonen fortæller han tværtimod forekommende om, hvordan han siden 1986 har leget sig til en række computerspil sammen med gode venner.

– Allerede dengang var tingene begyndt vakle i Estland, og vi begyndte i et lille firma, selv om det formelt ikke var tilladt at drive virksomhed. I stedet blev kaldt de kooperativer, fortæller Jaan Tallinn, der kodede de første programmer på en klon af Intels 8 bit processor med styresystemet CPM. Lederen af det formelt ikke-eksisterende computerfirma spurgte hans lærer efter en programmør-kandidat. Jaan Tallinn havde vist sit talent for matematik og fysik ved at score en andenplads i en estisk skolekonkurrence, og det gav altså en adgangsbillet til computere.

– Kort efter fik virksomheden fat på en af de første pc'er i

Estland. Den kostede rundt regnet det samme som to huse, griner Jaan Tallinn.

I løbet af det næste årti udvikler Jaan Tallinn og hans kolleger en lang række computerspil, hvor de første er tekstbaserede spil med grafiske symboler på 80 tegns skærm med 24 linjer i lighed med de berømte Tetris og Pacman spil. Nogle år efter Estlands officielle løsrivelse fra Sovjet – i 1993 – bliver hans eget firma, Bluemoon, officielt registreret som virksomhed, og de tre stiftere begynder at studere fysik, mens de stadig udvikler computerspil.

Html-programmør på en weekend

– Det var en dejlig tid at være spiludvikler, fordi spillene var stadig så simple, så vi kunne konkurrere. I dag er det blevet alt, alt for kompliceret og risikabelt at udvikle computerspil. Og vi lavede kun de ting, vi selv synes, var spændende, fortæller Jaan Tallinn.

Men i sommeren 1999 knækker filmen. Den britiske samarbejdspartner undgår med nød og næppe at gå konkurs og bliver i stedet solgt. Pludselig står Jaan Tallinn med seks medarbejdere og ingen opgaver. I stedet reflekterer han på en annonce fra svenske Tele2, der søger estiske udviklere til en ny portal, www.everyday.com.

– Det var under dotcom-boblen, hvor alle skulle have en portal. Vi havde ingen erfaring med at lave hjemmesider, og i annoncen var der en lang liste af krav, som vi ikke kunne leve op til. Så vi brugte en hektisk weekend på at læse op på de ting og udvikle en prototype af en portal, som vi kunne vise dem, griner Jaan Tallinn.

Han peger på, at som spilfirma havde de professionelle grafikere og lydfolk, så de hurtigt kunne udvikle noget, der så både dyrt og imponerende ud.

– Det store dilemma var, om vi skulle fortælle dem, at prototypen var udviklet til lejligheden, siger han.

P2P var ligesom at komme hjem

Det gjorde de ikke, men det var gennem svenske Tele2, at Jaan Tallinn mødte Niklas Zennström, og siden har Niklas Zennström brugt Tallinn og hans medarbejdere til samtlige it-projekter.

– Det er derfor, vores hjemmeside ikke er blevet opdateret siden dengang i år 2000. Vi får ikke kunder på den måde mere, forklarer Jaan Tallinn.

Alligevel går der næsten halvandet år, før Niklas Zennström personligt møder op i Estland og de to samarbejdspartnere ser hinanden. På det tidspunkt er Tele2's portal færdig. Zennström har forladt virksomheden og sammen med danske Janus Friis har han planer om at udvikle et ægte decentralt system til deling af filer. En teknologi, der er mere avanceret end det allerede kendte Napster. De døber det Kazaa.

– Det var ligesom at komme hjem. Det der med at lave hjemmesider er simpelt og bliver kedeligt i længden. Peer-to-Peer teknologien trak på mange af de erfaringer, vi havde fra udvikling af spil. Begge dele er realtidssystemer, der kræver, at opgaven bliver gjort inden for en bestemt tidsramme på nogle få millisekunder. Det var meget sjovere at udnytte vores evner til noget bedre og mere udfordrende, siger Jaan Tallinn.

Ægte peer-to-peer

Bluemoon udviklede primært Fast Track systemet, der er den teknologi bag Kazaa, som gør, at systemet fungerer som en samlet tjeneste, selv om der i modsætning til Napster ikke findes en fælles server, der styrer systemet. I stedet lader teknologien folk få adgang til hinandens computere og hente noget, en fil, lagerplads eller processorkraft. Styringen af tjenesten er lagt ned i hver enkelt af klienterne og udnytter derfor computerkraft fra alle de deltagende computere. En teknologi, der er i stand til at skalere meget hurtigt og kan blive meget stor, fordi den ikke kræver en central serverpark, der skal følge med – og risikerer at blive en flaskehals. Kazaa bliver meget populær meget hurtigt, fordi surfere over hele verden kaster sig over systemet og bruger det til at udveksle MP3-musikfiler. De fleste af dem er ulovlige. Men den magtfulde musikindustri kan ikke ramme Zennström og Friis og få domstolene til at lukke det ligesom Napster, fordi Kazaa fungerer helt uden om deres styring. Kazaa-folkene bedyrer selv, at Kazaa ikke var beregnet til ulovligheder, og de stifter også et firma, Joltid, der har udviklet Fast Track til brug for andre tjenester. Som for eksempel til internetudbydere, der kan lægge caches ud og få trafikken til at gå hurtigere på nettet med mindre belastning på forbindelserne. Niklas Zennström og Janus Friis sælger i 2002 Kazaa og kaster sig i stedet over at udvikle et system til at tale i telefon over internettet, Skype.

Arbejder bedst i fred – om natten

For Bluemoon bliver Kazaa, Joltid og senere Skype redningen.

– Det er sjovt, hvordan tingene alligevel går godt, netop som der ser allermest sort ud, fortæller Jaan Tallinn. Alligevel tilføjer han:

– Men hvis vi ikke skulle bekymre mig om pengene, som ville vi sikkert stadig udvikle spil.

Lige nu gælder det Skype, der forventes at blive et voldsomt anslag mod de etablerede telefonselskaber over hele verden. Og det er takket være Jaan Tallinn og andre estiske udviklere, at det lykkes Skype at udvikle et system med en god lyd kvalitet og en imødekommende brugerflade. Ifølge Jaan Tallinn er den centrale rygrad i Skype en helt ny generation af Fast Tracksystemet, som Bluemoon stadig arbejder på. Men i mellemtiden har Skype også etableret deres egen udviklingsafdeling i Tallinn. Fordelt på to kontorer sidder der i omegnen af 60 udviklere i Estlands hovedstad. Jaan Tallinn og hans medarbejdere, der kalder sig selv underleverandører, arbejder hovedsageligt hjemme. I Bluemoons kontor på femte sal i World Trade Center Tallinn, står der i praksis kun nogle servere og kører.

– På den måde optimerer jeg bedst min tid. Jeg arbejder mest om natten og står så op ved middagstid, fortæller Jaan Tallinn i Skype-o-fonen. Han har kone og tre døtre, så det passer ham bedst at arbejde hjemme.

– Det hele handler om Skype lige nu. Jeg tror, jeg har seks forskellige vinduer åbne med Skype-opgaver og diskussioner om Skype. Man spilder altid så meget tid ved at gå ud i byen. Bare jeg skal til en times møde på et af Skype-kontorerne, så går der nemt en hel dag til spilde. Så er det godt at komme hjem, fortæller Jaan Tallinn.

Se Bluemoons hjemmeside på www.bluemoon.ee. Den er stort set ikke opdateret siden år 2000.

Cebit: Europas største it-messe

200 par trætte og ømme fødder på vej hjem fra Hannover tager ikke fejl – det var en oplevelse. Det gør vi igen til næste år.

*Kina og Indien var til stede med store samlede stande for at tiltrække kunde.
Foto: PROSA*

AF THOR TEMTE, REDATØR

PROSA arrangerede d. 11.- 12. marts en fælles tur for interesserede medlemmer til Europas største it-messe Cebit-messen i Hannover. Messen omfattede i år 25 store messehaller med mere end 6000 udstillere og næste 100.000 it-eksperter til at passe standene og fortælle om deres aktiviteter på de forskellige konferencer.

Mere end 100 PROSA-medlemmer

Det blev en velorganiseret tur til Hannover. 36 timer tog det alt i alt at komme fra henholdsvis København eller Ålborg til messe og retur igen. Og over hundrede medlemmer deltog i turen. En bus fra Ålborg – med opsamling af deltagere på vejen - og en fra København med stop i Rødby. Busserne mødtes på en resteplass lidt nord for Hannover, hvor der blev serveret morgenmad og lejlighed til at hilse kort på hinanden, inden turen gik videre

til messehallerne ved Hannover, hvor vi var fremme kl. 9.00.

En lang dag i 25 messehaller

Deltagerne på turen fik lejlighed til at bruge dagen indtil kl. 17.00 til at se de 25 store messehaller, der rummede udstillinger og stande om alt det væsentligste inden for it.

- Fjernøstens hardware-producenter var mødt frem i massevis og viste, hvor småt man kan gøre noget med den konventionelle mikroteknologi – både inden for forbrugerelektronik men også komponenter til det, der skal blive til pc'ere og andet elektronisk hardware.
- De store etablerede it-selskaber havde deres egen store messestande, hvor professionalismen herskede, og der blev gjort meget for at tiltrække gæsternes interesse – ikke altid kun

ved hjælp af de it-teknologier der blev vist frem.

- Forbrugerstanden omfattede først og fremmest mobiltelefoner og digitalt kameraudstyr – der åbenbart er det helt store for tiden.
- Softwarebranchens udstillere var præget af outsourcing. Alle Balkan-staterne var på pladsen og også Rusland og ikke at forglemme Kina og Indien var til stede med store samlede stande for at tiltrække kunder, der havde brug for at få løst programmeringsopgaver til overkommelige priser. Der satses virkelig hårdt for at skaffe opgaver hjem til softwareindustrien i "billiglandene".
- Der blev også plads til et lille Linux og open-source-område – hvor der var liv og megen snak i krogene. Det var tydeligt, at det var her de virkelige nørders samledes, meget af resten af messen var en egentlig forretningsmesse.
- Den mest interessante hal var "Futurhallen" – hvor særligt mange tyske forskningsinstitutioner og universiteter havde etableret stande, hvor de fremviste de seneste resultater inden for hard- og software – og hvor der var megen inspiration at hente til hvordan it-teknologien kan komme til at udvikle sig fremover.

Messen bar tydeligt præg af, at det hotteste inden for it-teknologi for tiden er udviklingen af nye typer af skærme – der skal være både større og mindre, hurtigere, bedre i farverene og mere holdbare og fleksible.

Fornøjelser for de "små"

Som noget utraditionelt på en messe, var der arrangeret en fodboldturnering. Ja, en fodboldturnering. Men tro ikke, at var rigtige levende fodboldspillere, der løb rundt på en bane og sparkede til hinanden og en bold. Nej - i denne fodboldturnering var det nok med to spillere

Det hotteste inden for it-teknologi for tiden er udviklingen af nye typer af skærme.
Foto: PROSA

af kød og blod med hver sit joystick – og to kommentatorer med en mikrofon og et højtaleranlæg. Tilskuere var der masser af og jubel og højlydt heja-råb. Et af de kendte fodboldspil til computere blev brugt og skærbilledet kastet op på en gigantisk storskærm, så alle kunne følge med i, hvad der foregik. De deltagende spillere var fra publikum, og spillet blev kommenteret af tyske fodboldkommentatorer.

Messekultur

Efter at have travet rundt i kæmpestore uoverskuelige messehaller og markedet, hvordan tasken bliver tungere og tungere af alle de brochurer og papirer, man får udleveret, kommer man til at tænke over, hvordan gør man det her bedre?

- Det er en god idé at forberede sig. Messearealet er enormt og udstillingshallerne store – man kan ikke nå at se det hele.

- Opgiv at gå sammen med andre medmindre I er meget gode venner og interesseret i de samme ting – I bliver uværgeligt væk fra hinanden.
- Aftal at mødes til frokost i en af de mange messerestauranter (de er ikke så dyre) og fortæl om, hvad I har set, så kan andre bagefter evt. opsøge det samme.
- Jeg tror, det vil være en god idé at samles til et fællesarrangement bagefter, hvor der er tid og plads til at mødes og sludre om oplevelser og vurderinger.

Jeg har personligt altid været mest interesseret i foredragene på messerne, og dem er der mange af på Cebit. Messesproget er dog overvejende tysk – så det krævede gode tyskkundskaber at høre. Dog er der en del engelske, og dem kan man jo så vælge at gå efter. Jeg håber, at det bliver muligt at lave en tilsvarende tur til næste år. Her finder messen sted fra d. 9. – 15. marts.

Lån & Spar Prioritet

Vi betaler samme rente til dig som du betaler til os

I PROSA-Bank kan du med Lån & Spar Prioritet vente med at afdrage på lånet i din ejerbolig og dermed få bedre luft i økonomien, når du har behov for det.

Med Lån & Spar Prioritet får du:

- Samme rente på ind- og udlån – p.t. mellem 3,81% og 4,31%*
- 1.000 kr. i rabat på lånesagsgebyr
- Afdragsfrit lån i 10 år

Lån & Spar Prioritet giver dig fx mulighed for at gå på forældreorlov eller nedsat tid. At få renoveret huset. Eller at få indfriet den dyre forbrugsgæld. Det er helt op til dig.

Læs mere på www.prosa.dk eller kontakt PROSA-Bank på **3378 1974**.

PROSA-Bank filial af Lån & Spar Bank A/S, København K, cvr 135 38 530. *Renten er variabel og ÅOP er max. 4,57%.

Der skal være balance i tingene

Peter Gulstad er glad for at have nået et af sine mål. PROSAs regnskab for 2004 vil vise et overskud på en lille million. Selv er han valgt af delegeretforsamlingen til den ulønnede post som hovedkasserer – men håber, at nye yngre kræfter træder til ved næste valg.

AF HANNE BROS

TEGNING: ADAM WESTED

Peter Gulstad er egentlig ikke specielt god til tal. Årstal skal i hvert fald jævnligt lige tjekkes af med samleveren Ingrid eller tænkes grundigt igennem med sammenknebne øjne, før der falder et svar. Men han synes selv, at han er blevet god til at forstå og analysere tal, fordi det har interesseret ham, privat så vel som fagligt.

- Jeg er god til at læse det med småt.

Han har sørget for overskud i ø-lejrbevægelsen tilbage i 70'erne, været formand for en selvejende daginstitution i 80'erne og i kraft af sit arbejde på CSC gennem 35 år interesseret sig for økonomisk forvaltning og de bagvedliggende styringsmodeller. Og så er der jo lige PROSA, hvor den 55-årige chefkonsulent har været aktivt med siden 1975. Først som tillidsrepræsentant og siden 1990 også på landsplan. Han forstår simpelthen ikke spørgsmålet om, hvordan han finder tiden til det.

- Det er jo et spørgsmål om prioritering, lyder det let undrende svar.

Lytte til hinanden

Men nu er han altså hovedkasserer igen. For tredje gang.

Hvorfor har du igen meldt dig til en ulønnet post?

- Jeg stillede op sammen med Peter Ussing i 2002, fordi jeg var nervøs for foreningens økonomi. Selvom det jo ikke er morsomt at vælte den siddende formand - for det giver uro i organisationen, siger han. Peter Gulstad er kompromis'ernes mand, og han taler meget om, at de forskellige grupperinger i PROSA skal lytte og respektere hinanden:

- PROSA kan ikke overleve på en ensidig fokusering på individuel medlemservice, men skal også huske overenskomsterne. Der skal være en balance. Det kan ikke undgås, at der er forskellige

interessentgrupper – eller fløje om du vil – i en organisation, men man skal have respekt for hinandens synspunkter.

For ham at se, er der ikke nogle fast-tømrede ensartede fløje, der står over for hinanden i PROSA:

- Vi skal lære at tale sammen og bøje os mod hinanden. Selv om konsensus nok er et gammelt forslidt venstrefløjsprincip, så mener jeg stadig, at det kan være til glæde for alle.

At levere varen

Hvordan vil du betegne PROSAs økonomi i dag?

- Den er stabiliseret. 2004-regnskabet vil vise et overskud på en lille million, så vi har nået det mål, vi satte os i 2002. De første to år gik med nedskæringer, og det har klart gjort ondt i organisationen. Nu er der i hvert fald mulighed for, at PROSA kan overleve - rent økonomisk. Politisk skal vi klare os på, at vi leverer det, som medlemmerne vil have: Indbyrdes kævl skræmmer i hvert fald medlemmerne væk, er Peter Gulstad overbevist om.

Interviewet foregår hjemme i hans dagligstue en solrig morgen, for mødekalenderen er presset, når man skal på skiferie om to dage.

En af Folmer Bendtsens akvareller fra Nørrebro pryder væggen ud mod den stille villavej i Vanløse. Ved siden af tygger et urs pendul stabilt og roligt sig igennem timen mellem otte og ni.

En fordel at være lille

Peter Gulstad har fulgt med i PROSAs økonomi i mange år, og han er ikke typen, der vil sætte kontingentet op, selvom det kunne gavne aktivitetsniveauet. Hverken når det gælder fagforeningen eller a-kassen, som han opfatter som en helhed.

- Kriser bliver ikke løst ved at sætte prisen op, siger han efter en tænkepause.

- Vi må acceptere, at vi lever i et konkurrencesamfund – så vi skal have konkurrencedygtige priser. Min opgave er at skabe overblik over indtægter og udgifter, så aktivitetsniveauet passer til kontingentpolitikken.

Peter Gulstad er derfor heller ikke så nervøs over konkurrencen fra andre fagforbund. Heriblandt de store, såsom HK og Ingeniørforeningen.

- Der findes en del mennesker, der ikke kan lide de store forbund. Fagforeninger er måske ikke ligefrem in, men identifikationen for it-folk kan måske være lidt nemmere i en smallere organisation som vores, mener han.

Slutter næste år

Pension og arbejdsmiljø er nogle af Peter Gulstads andre mærkesager. På CSC har han blandt andet været med til at forhandle pensionsaftale med Danica gennem alle årene – og – ikke mindst – holde Danica fast på de oprindelige aftaler.

Du har sagt, at det er garanteret sidste gang, at du stiller op til kasserer-posten?

- Ja, jeg stiller ikke op igen, for nu må det være på tide, at yngre kræfter kommer til. Jeg synes, at jeg har overstået min værnepligt på det felt. Jeg tror, at det er den sværeste post at blive valgt til, for du har en formidlerrolle mellem de organisatoriske og politiske beslutninger.

Det er en post, der kræver stor tillid, og kassereren skal være i stand til at stille sig op imod formanden, når der kommer forslag frem, der er ude af trit med den økonomiske virkelighed. Peter Gulstad understreger, at det ikke betyder noget for ham, om posten er lønnet eller ulønnet, besat af en valgt eller af en ansat, men vil blot påpege, at det må være værd at overveje internt i PROSA, om man skal blive ved med at fortsætte med en ulønnet aktivist på den post.

- For mig er det ligeegyldigt, om titlen hovedkasserer findes eller ej. Det vigtigste er, at der er en økonomisk ansvarlig, der skal referere til hovedbestyrelsen og DF, så en formand ikke får mulighed for misbruge eller fortie oplysninger, der er vigtige for at kunne tage den rigtige beslutning.

Med andre ord er det hans opfattelse, at formanden skal være den dynamiske og udfarende type, mens kassereren skal passe på pengene.

Fremtiden

Den gamle skibsreder A.P. Møllers motto om "rettidig omhu" kunne passe godt på Peter Gulstads holdning til PROSAs pengekasse – men det vil han nok selv have sig frabedt. Den unge hr. Gulstad havde ganske vist en flirt med Konservativ Ungdom, men han er med årene drejet mere og mere mod venstre – og det ville skibsrederen nok heller ikke bryde sig om. Med sine 55 år i bagagen og en kæreste, der er handicappet, er Peter Gulstad da også begyndt at tænke på sig selv. Parret kigger efter et hus i Frankrig, for så kan man jo holde fri både på ødegården i Sverige og i huset i Frankrig, alt efter vejruddraget.

- Så jeg går skam også til fransk, røber Peter Gulstad på falderebet.

Rundt om Peter Gulstad

Alder: 55 år

Bopæl: Jeg har boet her i Vanløse i 10 år sammen med Ingrid Nødvig. Tidligere boede jeg i parcelhus i Hvidovre.

Mit private liv: Jeg er fraskilt og har to børn. Bl.a. et med Mette Gulstad, der også er tillidsre-

præsentant i CSC og medlem af hovedbestyrelsen. Rasmus på 27 år læser til ingeniør, og Marie på 22 år læser til farmaceut. Jeg er selv født på Nørrebro, og min far var stadsingeniør i Københavns Kommune.

Karriere: Jeg har arbejdet i CSC siden 1970, først som programmør en ti års tid, dernæst som projektleder. I dag er min formelle titel chefkonsulent, og jeg arbejder primært med infrastrukturen for forsikringselskabet Tryg. Min faglige og politiske interesse går tilbage til gymnasiet, hvor jeg var medlem af Konservativ Ungdom. Dernæst var jeg meget fascineret af Retsforbundets tanker, men i dag stemmer jeg på Enhedslisten. Jeg har dog ikke været medlem af noget parti, siden KU i 1968. I PROSA har jeg været hovedkasserer af flere omgange, først 1990-1994 og igen fra 1997-2000. På DF i 2002 vendte jeg så tilbage til kassererposten og genopstillede da også i 2004. Jeg er også tillidsrepræsentant i lokalafdelingen PROSA/CSC og medlem af bestyrelsen.

Lønniveau: Interesserer det nogen? Nå, men jeg har omkring 50.000 kr. i grundløn pr. måned.

Min største last: Det må du nok spørge andre om....

Styrker: Jeg er logisk tænkende og god til at se tingene fra flere sider.

Svagheder: Jeg tager nødvendigvis en konfrontation, og jeg kan måske gå for langt for at få et kompromis. Jeg kan være stædig – og så er jeg nok blevet lidt hidsig på mine gamle dage, men det tror jeg har noget at gøre med mit syn på livet: Jeg synes, at man har pligt til at sætte sig ind i hvad andre mener, så hvis nogle bevidst ønsker at sabotere et samarbejde, så kan jeg godt blive vred.

Hvordan slapper du bedst af: Jeg tager gerne en tur i kajakken, når vi er oppe på vores ødegård i Sverige. I det hele taget kan jeg godt lide at være ude i naturen og røre mig samtidigt.

Hvilken bog har du sidst læst: Jeg er begyndt på en trilogi af Philip Pullman: "Det Gyldne Kompas". Det er i typen af eventyr eller fantasy-bøger. Jeg er ordblind, så jeg læser ikke så hurtigt.

Hvad laver du i din fritid: Jeg har hus og have, så det bruger jeg gerne tid på. Desuden skal vi helst på skiferie hvert år, ligesom jeg gerne plukker svampe i skoven om efteråret.

Får du nok ud af din pension?

PROSA vil sikre, at alle statsligt ansatte medlemmer har den bedste pensionsordning. Derfor er den nuværende Danica-aftale blevet analyseret og pensionsmarkedet er ved at blive undersøgt. I samarbejde med et uvildigt forsikringsmægler-firma er vi ved at finde det bedste tilbud til dig.

AF JEANETTE GRØN NIELSEN,
INFORMATIONSMEDARBEJDER

I fremtiden kan du – hvis du er ansat i Staten og er medlem af PROSA – nyde godt af et nyt samarbejde som PROSA/STAT har indgået med forsikringsmægleren Willis. Her kan du få uvildig rådgivning omkring forsikring og pension og løbende få din pensionsaftale optimeret. Det gøres bl.a. via personlig pensionsrådgivning, der også kan berøre dine forsikringsdækninger, hvis der sker dig noget.

Danica-aftalen analyseret

PROSAs nuværende pensionsaftale er med Danica. Den er blevet gennemgået af Willis, der er kommet med forslag til optimeringspunkter. Disse har været behandlet i PROSAs hovedbestyrelse, og vil nu blive nedskrevet i en ny samlet pensionspolitik for alle medlemmer. Pensionspolitikken skal sikre, at alle medlemmer opnår en attraktiv basisdækning og at den nye løsning bliver fleksibel, så du selv har indflydelse på forsikringspakkens sammensætning og har adgang til de bedste opsparemuligheder på markedet.

Sendes i udbud

Med udgangspunkt i den nye pensionspolitik sendes pensionsordningen i udbud blandt forskellige pensionselskaber, der herefter konkurrerer om at afgive det bedste tilbud. Willis analyserer de indkommende tilbud og udarbejder en samlet rapport og indstilling til PROSA/STATs bestyrelse. Rapporten sammenligner bl.a.

- Priser for forsikringspakken
- Betingelser for udbetaling af forsikringsdækninger
- Kravet til helbredsoplysninger
- Opsparingsmulighederne
- Selskabernes overordnede økonomiske forhold

Det er herefter op til hovedbestyrelsen at beslutte, hvor pensionsordningen skal være placeret fremover. Pensionsordningen skal ikke nødvendigvis flyttes fra den nuværende leverandør, Danica. Kun hvis fordelene opvejer ulemperne i forbindelse med en flytning.

Større fokus på kommunikation

Udover optimeringen af pensionsordningen arbejder Willis også med at forbedre kommunikationen omkring medlemmernes pensionsordning. Du skal have et større overblik og et bedre grundlag for at træffe nogle personlige valg omkring din pensionsordning.

Willis svarer på dine pensions-spørgsmål

Fremover skal du kontakte Willis, hvis du har spørgsmål til din pensionsordning eller gerne vil have personlig rådgivning.

Kontakt pensionsrådgiver Lone Elsig Schrøder, tlf. 39466674, lan@willis.dk for svar på spørgsmål og for at booke en aftale.

For at holde omkostningerne nede, så din pensionsopsparing kan blive så stor som mulig, er det aftalt, at den personlige rådgivning som udgangspunkt finder sted på PROSAs afdelingskontorer i København, Odense, Århus og Aalborg.

Årlig lønstigning på 6,1% - kvinder over 10%

PROSA har netop offentliggjort sin årlige lønstatistik, og den viser, at den gennemsnitlige it-medarbejder steg ca. 6,1 % i løn i 2004. Især de yngre kvinder går forrest, når det gælder lønstigning.

AF STEEN ANDERSEN, FAGLIG SEKRETÆR

Lønstigningen på 6,1% fandt sted fra januar 2004 til januar 2005. I den foregående periode var stigningen på ca. 5,3 %. Tallene dækker over nogle pæne overraskelser: Det er nemlig i høj grad kvinderne, der sørger for fremgangen. Her er den generelle stigning på hele 10,4%. Det er især de yngre kvinder, og kvinder inden for områder som systemudvikling, der går forrest med lønstigninger, viser PROSAs beregninger.

Ikke ligeløn - endnu

- Tallene bekræfter noget vi har kunnet se i de foregående år. Vi har kunnet se en tendens til, at de nyuddannede kvinder havde en højere startløn, end deres mandlige kollegaer. Og nu slår det altså igennem i stor skala. Men træerne vokser nu ikke ind i himlen af den grund. Der er stadig tale om, at kvinder sakker agterud igen efter 7 til 10 år i faget, så det er kun

et efterslæb, der er blevet mindre. Der er endnu et stykke vej til ligeløn, siger faglig sekretær Steen Andersen.

Lønforbedring for nyuddannede

Vi kan også se en behersket stigning i startlønnen. Fx er datamatikernes startløn på landsplan steget med 2,8%. Her kan vi i øvrigt notere os, at fremgangen er størst i vestdanmark, hvor stigningen er oppe på 3,8%.

- Vi har grund til at være tilfredse med resultatet og med udviklingen på markedet. Vores lønstigning er pænt større end lønstigningen på det øvrige arbejdsmarked i samme periode, der var på ca. 2,8 %. Der er selvfølgelig ikke tale om den lønfest, vi så for et par år siden, men faget har en solid reallønsudvikling, og der er bestemt ingen, der behøver at skamme sig over at bede om mere i løn, siger Steen Andersen.

PROSAs lønstatistik er den mest dækkende for it-faget og baserer sig på mere end 3.000 besvarelser.

Den samlede svarprocent er på over 39 procent. Det er langt højere end for andre organisationer, der laver lønstatistikker for it-medarbejdere. Ca. 20% af besvarelserne er fra kvinder.

Der er indkommet svar fra næsten 1.400 forskellige virksomheder og arbejdspladser.

Statistikker til brug for lønforhandlinger og ansættelsessamtaler kan ses på www.prosa.dk.

Ny stemme i telefonen

Tanja Kristensen er den nye telefonstemme, når du ringer til PROSA. Hun er ansat i en vikar-stilling for syv måneder.

Tanja er uddannet kontorassistent og har efter mange års vikararbejde også erfaring som receptionist. Inden hun kom til PROSA, var hun ansat hos TDC. Tanja er 34 år og bor i Sjælør.

Hvad laver du til efteråret?

LÆS PÅ IT-UNIVERSITETET

Start en langtidsholdbar master- eller diplomuddannelse, hvor du kan anvende det lærte fra studiets første dag. Vælg mellem 70 it-kurser inden for design, planlægning, ledelse, udvikling og anvendelse af it.

Nyt fra efteråret 2005

- It-ledelse – ny masterprofil

INFORMATIONSMØDE

Master, diplom og enkeltfagskurser

Onsdag den 27. april 2005 kl. 19.00-21.00

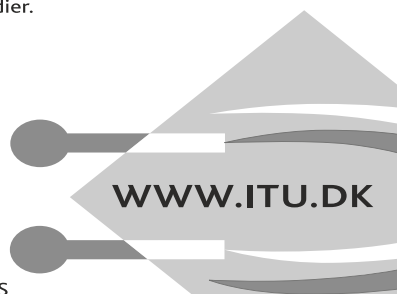
IT-Universitetet har også en it-kandidatuddannelse med fem forskellige linjer samt ph.d.-studier.

Se mere på www.itu.dk

IT-Universitetet
i København

Rued Langgaards Vej 7, 2300 København S

Ny uddannelse for selvlærte it-folk

Nu kan de mange selvlærte it-folk på papir på kompetencerne. IT-Universitetet barsler med en uddannelse, hvor man ikke optages på sine eksamenspapirer. Men på en hård optagelsesprøve.

AF JEANETTE GRØN NIELSEN, INFORMATI-
ONSMEDARBEJDER

Mange af PROSAs medlemmer har ikke en formel it-uddannelse. Det viser statistikken. En del har ganske enkelt ikke oplyst den uddannelse, de har bag sig. Men en del har slet ikke nogen officiel uddannelse at skrive på. De er selvlærte eller virksomhedsuddannede og har typisk mange års erhvervs erfaring. Men nu er der håb for, at man, hvis man er selvlært eller på anden måde ikke opfylder de formelle krav for at komme ind på en diplomuddannelse (edb-assistent m.v.), kan få papir på kompetencerne. IT-Universitetet i København barsler nemlig med en diplomuddannelse, der læses i fritiden over to år – hvor man ikke optages på sine eksamenspapirer, men på baggrund af en optagelsesprøve. En hård optagelsesprøve, forsikrer Martin Lillholm, adjunkt på IT-Universitetet.

- Det er vigtigt – både for os og de kommende studerende – at de er godt nok rustet til at kunne bestå studiet, så prøven vil ikke blive nem, forklarer han.

Ikke en it-prøve

Prøven er endnu på tegnebrættet, men det ligger fast, at det i første omgang ikke bliver specifikke it-kompetencer, man bliver testet i. Prøven er nemlig for alle uanset baggrund, så den vil lægge vægt på at give indtryk af om ansøgerens kompetencer og analytiske evner svarer til det, man forventer af en kandidat fra en kortere videregående uddannelse. IT-Universitetet skeler bl.a. til USA, hvor de amerikanske universiteter bruger test for at finde niveauet for fx udenlandske studerendes kompetencer.

PROSA: God idé

Faglig sekretær, Mads Kellermann, hilser initiativet velkomment.

- Det er en rigtig god idé. Det er en mulighed for at få anerkendt mange it-folks reelle kompetencer. Når man ikke har papir på, hvad man kan, er vejen til fx

efteruddannelse urimelig lang, fortæller Mads Kellermann. Han fortæller, at et medlem, der har 10 års erhvervs erfaring fra it-branchen og en 9. klasse i baglommen, ikke kan få efteruddannelse på sit niveau, før han har taget seks års uddannelse. Startende fra HF og indtil han har en kort videregående uddannelse. Den vej kortes betydeligt med IT-Universitetets åbne uddannelse med optagelsesprøve.

Måske efterårsstart

IT-Universitetet tør ikke spå om, hvor mange ansøgere den nye uddannelse vil

tiltrække. Siden universitetets opstart i 1999 har de fået mange henvendelser fra folk, der gerne ville læse – men som ikke opfyldte de formelle adgangskrav om en kort videregående uddannelse. De har alle fået et blankt nej til optagelse. Men det ændrer sig nu. Ved redaktionens slutning var det endnu ikke klart om IT-Universitetet er klar til at byde folk velkomne på den nye uddannelse med start i efterårssemestret 2005. Interesserede kan tilmelde sig nyhedsbrevet på www.itu.dk, der vil fortælle om, hvornår det bliver muligt at gå til optagelsesprøve.

Ferieloven

Afholdelse af den ferie, som er optjent i 2003, synger på sidste vers. Den skal være afholdt senest den 30. april 2004. Et nyt ferieår står for døren. Nemlig den ferie som er optjent i 2004, og som kan afholdes fra 1. maj 2005.

AF MOGENS SØRENSEN, FAGLIG SEKRETÆR

Du optjener ferie efter princippet som er baseret på en femdages-uge og omhandler to grundlæggende begreber:

- Optjeningsåret, som er fra 1. januar til 31. december
- Ferieåret, som er fra 1. maj til 30. april.

Afholdelse af ferie

Ferien afholdes i året, som går fra 1. maj til 30. april (ferieåret). Ferien afholdes med fem dage om ugen, i princippet i hele dage. Princippet kan fraviges ved en kollektiv overenskomst, således at man aftaler, at ferien holdes i timer. Hvis arbejdsugen er kortere end fem dage, indgår de ugentlige arbejdsfrie dage tilsvarende i ferieugen i forholdsmæssigt omfang. Det samme gælder, hvis man f.eks. arbejder i dag-, aften og nattevagter og derudover har arbejdsfrie dage, så skal arbejdsgiveren sørge for, at vagtdagene og arbejdsfrie dage indgår i ferien med en forholdsmæssigt antal.

Syg i ferien

Hvis en lønmodtager er syg, når ferien påbegyndes, er han ikke forpligtet til at afholde den. Sygemelding sker efter de i virksomheden gældende regler. Det er vigtigt, at man sikrer sig, at beskeden når frem i tide, og at man får dokumentation herfor, f.eks. via fax eller e-mail. Når man bliver rask, er man forpligtet til at møde på arbejde igen, uanset at det sker inden for den aftalte ferieperiode. Dog kan lønmodtageren, hvis han bliver raskmeldt i løbet af den planlagte ferieperiode, afholde resten af ferien, hvis han meddeler arbejdsgiveren dette i forbindelse med, at han raskmelder sig. Hvis han først bliver rask efter udløbet af denne periode, skal der aftales, hvornår erstatningsferie skal afholdes. Hvis man bliver rask og

ikke kan genoptage arbejdet, fordi virksomheden er ferielukket, har man krav på fuld erstatningsferie. Såfremt det er hovedferien på tre uger, er det den, man har krav på, et andet tidspunkt.

Hovedferien

Af ferien skal mindst 15 dage gives i sammenhæng. Det drejer sig om hovedferien, som skal holdes i perioden 1. maj til 30. september. Benævnt ferieperioden. Hvis lønmodtageren har optjent mindre end 15 dages ferie, er hele den optjente ferie at betragte som hovedferie. Øvrige feriedage skal gives i sammenhæng af mindst fem dages varighed, men kan lægges uden for ferieperioden. Hvis øvrige feriedage udgør mindre end fem dage, skal de gives i sammenhæng. Dog kan øvrige feriedage gives som enkelt dage, hvis driftsmæssige omstændigheder taler herfor.

Er du opsagt?

En opsagt lønmodtager kan ikke pålægges hovedferie i opsigelsesperioden, hvis opsigelsesvarslet er på tre måneder eller derunder. Det gælder også, uanset om der tidligere er aftalt ferie.

Løn under ferie og ferietillæg og feriegodtgørelse

En lønmodtager, der er antaget månedsvis eller for længere tid, og som har ret til fuld løn på søgnehellidage og sygedage, får løn under ferie. Herudover får lønmodtageren et ferietillæg på 1% af lønnen i optjeningsåret. Ferietillægget udbetales senest samtidig med, at ferien starter. Hvis ferietillægget udbetales, før ferien begynder, kan det ikke kræves tilbagebetalt. Hvis arbejdstiden på ferietidspunktet afviger mere end 20% i forhold til optjeningsåret, reguleres lønnen under ferie forholdsmæssigt.

Udbetaling af feriegodtgørelse

Lønmodtageren kan få udbetalt feriegodtgørelse uden at ferie holdes:

- Hvis han forlader arbejdsmarkedet af alders- eller helbredsmæssige grunde
- Hvis han flytter til udlandet og framelder sig CPR-registeret.
- Hvis han ved fratræden har mere end 25 feriedage til gode.

Forældelse

Krav på feriegodtgørelse, løn under ferie eller ferietillæg forældes, hvis kravet ikke rejses over for arbejdsgiveren senest den 30. september efter ferieårets udløb. Hvis arbejdsgiveren ikke opfylder kravet, forældes det, medmindre lønmodtageren senest den 30. november samme år søger kravet gennemført, f.eks. via sin organisation.

Forkortet af redaktionen

Hvis du vil vide mere om ferie og ferielovens bestemmelser er den fulde tekst til denne artikel lagt ud på nettet på adressen www.prosa.dk/ferie2005. Se også PROSAs pjecer "Ferieloven", der kan hentes herfra www.prosa.dk/publikationer

Sådan beregner du, hvor mange dages ferie du har optjent

Du optjener 2,08 betalte feriedage pr. måned.

2,08 dg. x 12 mdr. = 24,96 dg.

svarende til 25 dg. = 5 uger optjent om året.

Lønmodtagere har ret til 25 dages ferie om året, uanset at de ikke har optjent til betalt ferie. En lønmodtager, som ikke har optjent ret til betalt ferie hos en arbejdsgiver, fradrages 4,8% af månedslønnen pr. dag, der holdes ferie.

we have more
in common
than you think

Rundt om i landet mødes unge fra hele verden om fælles interesser

Du kan være med - ring til VeryWe 70 330 330, sms info til 1299 eller tjek VeryWe.dk

VERY WE

It-fagets grænser

Der har altid været debat om it-fages grænser, som det kan konstateres af vedtrykte uddrag fra PROSAbladet april 1975.

AF THOR TEMTE REDAKTØR.

Et ekspanderede dynamisk fag. For PROSA er tilknytningen til faget det vigtigste, når der skal rekrutteres nye medlemmer. Det har gjort debatten om fagets grænser og indhold til central for PROSAs forståelse af sig selv som organisation og hvilke medlemmer, man vil organisere.

I 1975 blev denne stadige debat aktuel i forbindelse med tasteoperatørerne. Tasteoperatørerne var den medarbejdergruppe på edb-arbejdspladserne, der via hulkort og senere på magnetbånd indrapporterede store mængder af data til datidens computere – der var store centrale regneenheder med tilknyttede inputenheder form af hulkortlæsere eller båndlæsere og outputenheder i form af først og fremmest printere til print af f.eks. laborelister.

I midten af 1970'erne havde PROSA en intern debat om, man skulle organisere tasteoperatørerne. Debatten startede fordi tasteoperatørerne på Datacentralen henvendte sig til PROSA, og spurgte om de kunne optages. Debatten var vigtig, ikke kun fordi organisationen ville vokse kraftigt hvis man valgte at organisere tasteoperatørerne, der var en stor gruppe på arbejdspladserne. Den var også fordi tasteoperatørerne ville kunne vente en lønstigning, hvis de kom ind under PROSAs overenskomster.

Tasteoperatørernes opgaver på edb-arbejdspladserne krævede ikke så meget uddannelse som f.eks. programmørerne, systemplanlæggerne og operatørerne. En optagelse af tasteoperatørerne i PROSA ville være en optagelse af en gruppe ansatte på edb-arbejdspladserne der have en andre kvalifikationer enden gængs i organisationen. PROSA valgte at arbejde for en optagelse af tasteoperatørerne, men en dom i arbejdsretten fastslog, at tasteoperatørerne var uden for PROSAs naturlige optageområde, og PROSA derfor ikke måtte organisere dem.

Edb-fagets grænser

I al den tid, PROSA har eksisteret, er der med mellemrum opstået diskussioner om enkelte gruppers tilhørsforhold til PROSA. Problemet opstår desuden hver gang vi diskuterer samarbejde med andre organisationer, idet et sådant samarbejde i høj grad vanskeliggøres af usikkerheden med hensyn til, hvilke grupper vi organiserer. Endvidere bliver en entydig afgrænsning af faget mere og mere påkrævet, jo flere overenskomster vi indgår.

Hovedbestyrelsen har derfor søgt ved en grundig debat at få fastlagt en sådan entydig definition af edb-fagets grænser.

Et helt elementært krav til en sådan afgrænsning af området må være, at det er meget enkelt at afgøre, hvorvidt en aktuel gruppe hører ind under området. Det må føles naturligt og logisk at følge definitionen i det aktuelle tilfælde, dvs. argumenter for/imod må være »lige ud af landevejen« og ikke virke kunstige eller fortenkte.

Hvis vi så betragter tre af de grupper, der har været diskussion om, nemlig teknikerne, tasteoperatørerne og efterbehandlingsfolk, og prøver at definere vores helt umiddelbare syn på deres tilhørsforhold (uden diverse gæstne overlæg!) viser der sig en klar fornemmelse af, at tasteoperatørerne hører med, efterbehandlingsfolk hører ikke med, og teknikerne – tjaa, det er straks lidt mere indviklet. Hvad er det så, der gør, at tasteoperatørerne hører med, men ikke efterbehandlingsfolk? Vender vi os mod deres arbejdsopgaver,

finder man, at tasteoperatørernes arbejde består i at omsætte en vilkårlig art data til en form, så de kan anvendes i en datamat; dvs. tasteoperatørernes viden er rettet imod det at omsætte data, men ikke imod en særlig art data, idet selve arbejdet er uafhængigt af, om det er vurderingstal, fakturaer, programmer eller andet, det drejer sig om.

Ganske på samme måde er efterbehandlingsfolks arbejde helt uafhængigt af, hvilke slags papirer de efterbehandler; uanset om det er formularer, der er blevet udskrevet på en linjeskriver eller trykt i et bogtrykkeri, er efterbehandlingsfolkernes viden rettet mod selve efterbehandlingen og de dertil hørende maskiner.

Når man regner tasteoperatørernes arbejde til det edb-faglige område, men ikke efterbehandlingen, skyldes det, at man naturligt kan regne den viden, der kræves af tasteoperatører, som rettet mod datamaten med de dertil hørende systemer af forskellig type, mens den viden, der kræves af efterbehandlingsfolk, er rettet »væk fra« datamaten og derfor ikke kan betragtes som hørende til det edb-faglige område.

På basis af bl.a. ovenstående fandt vi frem til følgende definition af edb-fagets afgrænsning: en gruppes tilhørsforhold til det edb-faglige område afgøres af, hvorvidt gruppens primære viden er rettet mod datamaten og de dertil hørende systemer eller ej.

Tasteoperatørerne blev ikke optaget i PROSA, og faget som sådan forsvandt stille og roligt efterhånden som nye teknologien og automatiserede indrapporteringssystemer blev taget i anvendelse. I dag findes arbejdsfunktionen ikke længere på it-arbejdspladserne, på

andet måde end man vel nok kan sige, at vi alle er blevet om ikke tasteoperatører, så dog tastere.

PROSAbladet april 1975 side 6.

Mindeord om Tom Jurcenoks

Vores gode kammerat Tom Jurcenoks er død i en alder af bare 58 år.

Tom vil blandt de aktive i PROSA blive husket som vores faste dirigent på PROSAs delegeretforsamliger. Han stillede trofast op for at løse denne - ofte noget utaknemmelige - opgave. Med sin grundighed og analytiske tilgang til tingene og betydelige mentale råstyrke, arbejdede han i dybden med materialet. På den måde identificerede han ofte på forhånd de forslag som stred imod vedtægter og forretningsorden. Selve dirigentrollen bestred han med den store respekt for sine medmennesker og selve processen, der var hans varemærke. Han udviklede aldrig de autoritære træk som andre erfarne dirigenter kan gøre - og var på dette område med til at skabe den åbne debatkultur som har præget PROSA.

Han søgte retfærdigheden og var villig til at slås for dette som kun få andre. Da han for ca. 10 år siden selv kom i den situation at skulle dele sit

bo (herunder to pensionsordninger) konstaterede han ved selvsyn, hvor uretfærdigt retstilstanden omkring deling af opsparede pensioner er. Der er nemlig tilfælde, hvor den ene ægtefælle har en kapitalpension, der efter de gældende regler indgår i ligedelingen, mens den anden ægtefælle har en løbende livsbetinget pension, der efter de gældende regler kan holdes uden for ligedelingen. Tom blev selv ramt af disse regler. Han førte i den forbindelse - med støtte fra PROSA - en lang retssag om dette emne. Resultatet af dette var, at den urimelige retstilstand blev bekræftet. Tom var tidligt klar over, at han retsligt stod dårligt i sagen, men ønskede at fortsætte alligevel for kaste lys over denne uretfærdige tilstand. Han var, selv om han fik støtte fra foreningen, selv hovedkraften i arbejdet med sagen. For at sprede information og skabe debat om den uretfærdige retstilstand på området, lavede Tom en website

- www.pensionsdebat.dk - som er blevet en væsentlig kilde for information på området.

Jeg kendte selv Tom som min egen gode kollega på CSC og arbejdede sammen med ham både i ind- og udland. Han var et søgende menneske, som ikke tog noget for givet - dette gjaldt også i sit private liv. Hans sidste år var gode - han talte med glæde om de mange kræfter, han lagde i at arbejde med at skabe gode omgivelser omkring sit sommerhus.

Det var sørgeligt ironisk, at Tom skulle tages fra os, inden han selv kunne nå at få glæde af sin pension. Han blev taget væk alt for tidligt og vil blive savnet af os her i PROSA.

*Æret være hans minde
Peter Ussing, formand*

PROSA er demokratisk. Der er kort afstand fra top til bund, og de vedtægtsbestemte korte valgperioder forhindrer pamperudvikling

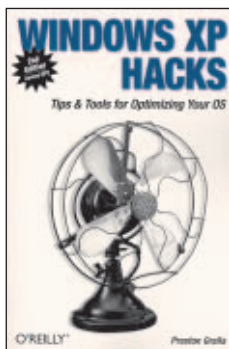
Oversigt over Dagpengeperioderne i 2005

Periode	Ugenumre	Startdato	Slutdato	Antal uger	Dagpengeuge
2005/04	12 - 15	21.03.05	17.04.05	4	16
2005/05	16 - 20	18.04.05	22.05.05	5	21
2005/06	21 - 24	23.05.05	19.06.05	4	25
2005/07	25 - 29	20.06.05	24.07.05	5	30
2005/08	30 - 33	25.07.05	21.08.05	4	34
2005/09	34 - 37	22.08.05	18.09.05	4	38
2005/10	38 - 42	19.09.05	23.10.05	5	43
2005/11	43 - 46	24.10.05	20.11.05	4	47
2005/12	47 - 50	21.11.05	18.12.05	4	51
2006/01	51 - 03	19.12.05	22.01.06	5	04

Indsendelse af ydelseskort skal ske til:
PROSA
Ahlefeldtsgade 13
1359 København K

PROSA
Overgade 54
5000 Odense C
Hvis dit postnr. er 5000 - 7000 samt alle på overgangsydelse og efterløn

Windows XP Hacks

A smart collection of insider tips and tricks, Windows XP Hacks, Second Edition covers the XP operating system from start to finish. Among the multitude of topics addressed, this must-have resource includes

extensive coverage of hot-button issues such as: security web browsing controlling the control panel removing uninstalleable XP components pop-up ads.

You'll also find timesaving hacks for file distribution; digital media, such as iTunes; and high-visibility web software, services, and exploits that have emerged since the book's last edition. Each hack in the book can be read easily in just a few minutes, saving countless hours of searching for the right answer.

Preston Galla
ISBN: 0596009186
Normalpris kr. 293,-
Medlemspris kr. 234,-

MCSA/MCSE, Self-Paced Training Kit (Exam 70-290)

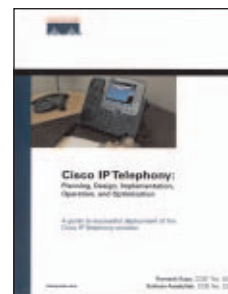

This official MCSE Self-Paced Training Kit teaches IT professionals how to install, configure, administer, and troubleshoot Windows .NET Server-as they prepare for MCP Exam 70-290, a

core requirement on both the MCSE and MCSA tracks. Students learn through an integrated system of skill-building tutorials, hands-on exercises, and self-assessment tools. Topics map directly to MCP exam objectives. An economical alternative to classroom instruction, this kit enables students to set their own pace and learn by doing

Microsoft Press
ISBN: 0735614377
Normalpris kr. 520,-
Medlemspris kr. 416,-

Cisco IP Telephony

Cisco IP Telephony: Planning, Design, Implementation, Operation, and Optimization is a guide for network architects and engineers as they deploy the Cisco IPT solution. With this

book, you will master the PDIOO phases of the IPT solution, beginning with the requirements necessary for effective planning of a large-scale IPT network. From there, you'll follow a step-by-step approach to choose the right architecture and deployment model. Real-world examples and explanations with technical details, design tips, network illustrations, and sample configurations illustrate each step in the process of planning, designing, implementing, operating, and optimizing a chosen architecture based on information you have collected." In-depth instruction on each PDIOO phase provides specific details about the tasks involved and best practices for successful implementation of the IPT solution. This book also contains predesigned questionnaires and PDIOO assistance tools that help you determine the requirements of each phase of the PDIOO cycle.

Ramesh Kaza
ISBN: 1587051575
Normalpris kr. 542,-
Medlemspris kr. 434,-

Månedens tilbud for Prosa-medlemmer

Classroom in a Book: Adobe Acrobat 7.0

The definitive guide in PHP programming, PHP Unleashed thoroughly and authoritatively covers the release of PHP 5, as well as advanced topics not found in other books. It begins with a detailed summary of the basics and then quickly moves on to more advanced topics such as working with data, outputting graphical data and building complete applications. Whether you're an experienced programmer and

new to PHP, or an experienced PHP programmer but new to PHP 5, this is the one PHP book you need in your library.

Adobe Press
ISBN: 0321294009
Normalpris kr. 462,-
Medlemspris kr. 347,-

FTU BOGHANDEL

Halmstadgade 6, 8200 Århus N
Tlf: 86100338 Fax: 89373555
E-mail: ftu@ats.dk
www.ftu.dk

Developing Rich Clients with Macromedia Flex

"Web applications have extended the reach of enterprises to customers, offering anywhere and anytime access, but at the expense of the overall user experience, which is diminished by delivery through the Web browser. Rich Internet applications address this problem by coupling the ubiquity, small footprint, and interactive capabilities of the Flash Player with server-side technologies such as J2EE and .NET, to deliver highly effective and intuitive applications.

Steven Webster
ISBN: 0321255666
Normalpris kr. 514,-
Medlemspris kr. 411,-

Personlig Branding

v/ Biker-Jens og John De Summer-Brason

Med udgangspunkt i (IT-)skikkelser som Martin Thorborg, Klaus Riskær, Karen Blixen og Mærsk forklarer John de Summer-Brason vigtigheden af at kunne spotte en trend, tænke i målgrupper, knytte et effektivt netværk og får 'ambassadører' i netværket til at arbejde for sig.

Forfatteren, der er uddannet i markedsføring og medievidenskab, fortæller om det gode personlige brand som styrker karrieren - og alle de faldgruber som popsmart personlig branding fører med sig.

Biker-Jens gør rede for sin effektive udnyttelse af den eksponering han i sin tid fik i 'Robinson Ekspeditionen'. Hvordan han reducerede konkurrencesituationen fra noget totalt ukontrollabelt til noget mere overskueligt: 'Jeg ser mine karakteristika som denne ligesindede trekant: vildskab, humor og intellekt. Dette er formlen for, hvorfor jeg er her i dag, og hvorfor det har varet så længe.' Vi hører, hvordan han i modsætning til andre reality-stjerner har båret sig ad med at vedligeholde sit brand

Den 25. maj kl. 17.30. Tilmelding mam@prosa.dk
Læs mere på www.prosa.dk/oest
eller modtag info via sms.

Vinsmagning hos La Petite Chaume.

Vinkælderen har navn efter vingården i Bourgogne, hvorfra vi bl.a. skal smage vine fra. Temaet er Bourgogne og de forskellige spændende og udvalgte distrikter. Der vil blive serveret et passende trakterement. Der er kun 38 pladser med først-til-mølle princippet, så du må hellere skynde dig.

Den 19. maj kl. 17.30 på
Vinklubben La Petite Chaume
Tilmelding er bindende til mam@prosa.dk.
Læs yderligere info på www.prosa.dk/oest

Virksomhedsbesøg på 'Riget'

Kom og oplev på nært hold et af verdens største og mest komplicerede trådløse netværk. Der vil være fremvisning af RHs nye trådløse netværk (WLAN). Installationen bliver en af Danmarks største og mest komplekse. RHs WLANkal understøtte brugen af de nye elektroniske patientjournal moduler, og bliver derfor et missionskritisk element i RHs IT infrastruktur.

Den 28. april kl. 17.30 på Rigshospitalet.
Tilmelding mam@prosa.dk
Læs mere på www.prosa.dk/oest
eller modtag info via sms.

PROSA Øst

Mono, en udviklingsplatform baseret på open source

Mono minder meget om Microsofts udviklingsplatform .NET, men adskiller sig på en række vigtige punkter. Der gennemgås: Hvad er MONO, hvem udvikler MONO, understøttede operativsystemer, webprogrammering, klassebibliotek, tredjepartsbiblioteker, programmering af en celcius-fahrenheit konverter, en lommeregner, en webbrowsere og meget mere v/Martin Willemose Hansen

Den 20. april på IT-U. Tilmelding mam@prosa.dk.

**Cafe Øst med foredrag
om Grid Computing**

v/ Brian Vinter, Associate Professor ved Syddansk Universitet

"The Grid" skal muliggøre tilgangen til alle tænkelige former for informationsressurser. I modsætning til dagens internet, der begrænser anvendelsen til faktiske informationer, skal "the Grid" give os adgang til programmer, regnekraft, lager, måleinstrumenter og meget andet. Det ultimative mål med "The Grid" er at betragte alle computere og deres tilbehør som en stor computer. De datalogiske udfordringer i dette er meget store, og vi vil i foredraget komme ind på, de mange problemer vi står overfor, og hvordan disse forventes løst.

Den 10. maj kl. 18.00. Tilmelding mam@prosa.dk.

**Girly Night - Kompetence-
og karriereudvikling**

Både i jobsøgning og karriereudvikling skal du kunne sælge din person, dine kvaliteter og kompetencer. Hvordan kan jeg selv tilføre næring til min karrierevej? Hvordan arbejde med læring på jobbet og videreuddannelse? Hvordan kan jeg sætte ord på egne kompetencer og karriereveje? Hvor finder jeg videreuddannelsesmulighederne? Hvordan bruger jeg mit netværk?

Konsulent Kirsten Floris, FLORIS Consult, vil denne aften give os generel viden om kompetence og karriereudvikling - og sætte os i gang med øvelser.

Den 2. juni kl. 17.30. Tilmelding mam@prosa.dk.

Læs mere på www.prosa.dk/oest
eller modtag info via sms.

Kære medlem

Udenfor skinner solen, og sommeren kommer langsomt, men sikkert snigende. Det giver ikke bare udsigt til sommerferien, men også til en periode med en neddrøling af antallet af arrangementer i PROSA. Vi er dog i fuld gang med efterårssæsonen, så husk at tjekke www.prosa.dk/kursus med jævne mellemrum. Vi opdaterer hele tiden. Neden for lidt om vores aktuelle udbud.

Få styr på din tid – styr dine it-opgaver

Vi har alle for meget om ørerne, men hvad kan vi selv gøre ved det? "Grædekoneri" (vi har for få ressourcer og for lidt tid) fører i sig selv ingen steder - det er oftest ikke til at ændre. Vi må acceptere, at den ultimative løsning ikke findes. Målet med workshoppen er at opnå forbedringer, primært i din egen arbejdsituation, gennem ændringer, som du selv har indflydelse på. Herunder specielt forbedring af styringen og organiseringen af såvel dine egne som organisationens it-opgaver. Overblik og klar prioritering skaber vilkårene for en bedre dagligdag og samtidig for at yde en bedre service.

Tendenser i sikkerhed

Henrik Kramshøjs kurser og foredrag om sikkerhed har, med god grund, været overordentligt populære og roste. Af samme grund har vi besluttet at afholde et "opdateringsforedrag" tre-fire gange om året. På disse foredrag kan du høre om de nyeste sikkerhedstrusler og strategier til imødegåelse af dem. Vi håber, at disse foredrag kan blive en fast tradition og dermed medvirke til lidt netværksdannelse blandt de fremmødte.

Grid Computing

For godt 10 år siden blev "internet" en del af de fleste danskers ordforråd, og det er siden blevet en del af de fleste danskers hverdag. Nu banker næste generation af internettet på døren. Systemet kaldes "the Grid". "The Grid" er opkaldt i analogi til det almindelige elektricitetsnet. Ideen bag "The Grid" er at gøre tilgangen til informationsressourcer lige så simpel som tilgangen til elektricitet.

Wireless sikkerhed

På kurset gennemgås de nødvendige tiltag for at sikre dit netværk mod de nye trusler fra wireless hacking, aflytning af trådløse netværk m.m.

Firewalls og Netsikkerhed

Informere om trusler og aktivitet på Internetet, samt give et bud på hvorledes en avanceret moderne firewall idag kan konfigureres. Workshoppen giver dig mulighed for at lære om firewalls og netværkssikkerhed med fokus på regulering af trafikken, der flyder på et normalt netværk. Igennem to dage introduceres begrebet firewalls, og deltagerne får selv lejlighed til at prøve kræfter med konfiguration af firewalls til sikring af netværk.

Tilmelding, tid, sted, priser, andre kurser og arrangementer og meget mere kan du finde på www.prosa.dk/kursus/

Vel mødt til PROSAs kurser.

Jesper Svarre / kursus@prosa.dk

Dato	Form	Emne	Sted
16-17/4	Kursus	Computer Forensics	København
28/4	Besøg	Rigshospitalet	København
28/4	Besøg	TV2Nord	Aalborg
1/5	Kampdag	Arrangementer over hele landet	Danmark
7-8/5	Workshop	Få styr på din tid – styr dine it-opgaver	Århus
10/5	Foredrag	Grid Computing	København
19/5	Møde	Vinsmagning hos La Petite Chaume	København
26/5	Foredrag	Computer Forensics	Aalborg
28-29/5	Kursus	Wireless Sikkerhed	København
30/5	Foredrag	Tendenser i sikkerhed	København
2/6	Møde	Girlz Night, Karriere og kompetence	København
2-3/6	Workshop	Firewalls og Netsikkerhed	København

Med forbehold for ændringer i program og indhold

Tilmelding, tid, sted, priser, andre kurser og arrangementer og meget mere kan du finde på www.prosa.dk/kursus/

PROSA i Odense
indbyder til foredraget:

Kvalitetssikring af it-systemer

Kan kvalitet styres? En case fra TDC om CMM som kvalitetsmodel!

Hos TDC - IT har man i mange år arbejdet med at kvalitetssikre de enkelte IT-leverancer og havde indtil for små tre år siden opbygget deres eget kvalitetssystem "IT-Fundamentet", men valgte så, blandt mange kvalitetssystemer, CMM som den model, der fremover styrer hele udviklingsprocessen, lige fra ide til leverance.

PROSA har inviteret Henning Sams, der er Kvalitetsrevisor og QA hos Center-IT ved TDC, til at fortælle om sine (og TDC's) erfaringer med CMM.

Der vil bl.a. blive fokuseret på:

- Beskrivelse af CMM-modellen
- Baggrunden for at indføre modellen
- Plan for indførelse af CMM
- Hvor langt er vi så nået?
- Hvilke erfaringer har vi haft under forløbet?

Tid: Tirsdag, den 26. april 2005, kl. 18.30 - ca. 20.45
Sted: PROSA, Overgade 54, Odense
Traktement: Ost og rødvin efter foredraget, ca. 21.00
Pris: Gratis for PROSA-medlemmer - 150,- kr. for øvrige
Tilmelding: Senest torsdag, den 21. april 2005, kl. 12.00 via:
e-mail: pio@prosa.dk - fax: 6617 7911 - tlf: 6617 9211

VIGTIGT!!! Husk at anføre om DU ønsker at deltage i traktementet.

Ønsker du løbende en e-mail om kommende arrangementer i Odense, så send din mail-adresse til pio@prosa.dk

Kontingent 2005

A-kasse.

Fuldtidsforsikret: a-kasse: _____ 405,00 kr.
Deltidsforsikret: _____ 313,00 kr.
Efterlønsbidrag, fuldtidsforsikret: _____ 382,00 kr.
Efterlønsbidrag, deltidsforsikret: _____ 254,00 kr.

Forbund:

Fuldtidsarbejde: _____ 331,00 kr.
Arbejde ml. 15 og 30 timer/ugen: _____ 180,00 kr.
Arbejde under 15 timer om ugen: _____ 95,00 kr.

IT-studerende uden IT-arbejde: kontingentfri

Alderspensionister: kontingentfri

Eksempel på det samlede kontingent:

Fuldtidsforsikret, fuldtidsarbejde, uden efterlønsbidrag: __ 736,00 kr.
Fuldtidsforsikret, fuldtidsarbejde, med efterlønsbidrag: __ 1118,00 kr.

FAGLIGE KURSER 2005

GRUNDMODUL 4

er fjerde del af PROSAs faglige uddannelse.

Formålet med kurset er, at deltagerne kan opdage, når der er psykisk arbejdsmiljøproblemer på arbejdspladsen og at give dem nogle handlemuligheder i forhold til det. Samt at deltagerne får nogle redskaber til at arbejde for et sundt psykisk arbejdsmiljø på virksomheden.

Hovedemner

- Hvilke tegn på dårligt psykisk arbejdsmiljø på arbejdspladsen skal man være opmærksom på og hvad kan man gøre for at få skabt bedre arbejdsforhold
- Hvordan opdager man at en kollega er ved at køre ned og hvordan håndterer man situationen.
- Hvad gør man, hvis man selv er ved at få problemer.

Kurset indeholder også de love og regler der gælder for området – hvad er henholdsvis tillidsrepræsentanterne og sikkerhedsrepræsentanternes muligheder for at forbedre arbejdsvilkårene.

Vi kommer også ind på hvordan man som repræsentant for andre kan håndtere både sine egne arbejdsbelastninger, kollegaernes problemer og det ansvar, der følger med.

Målgruppe

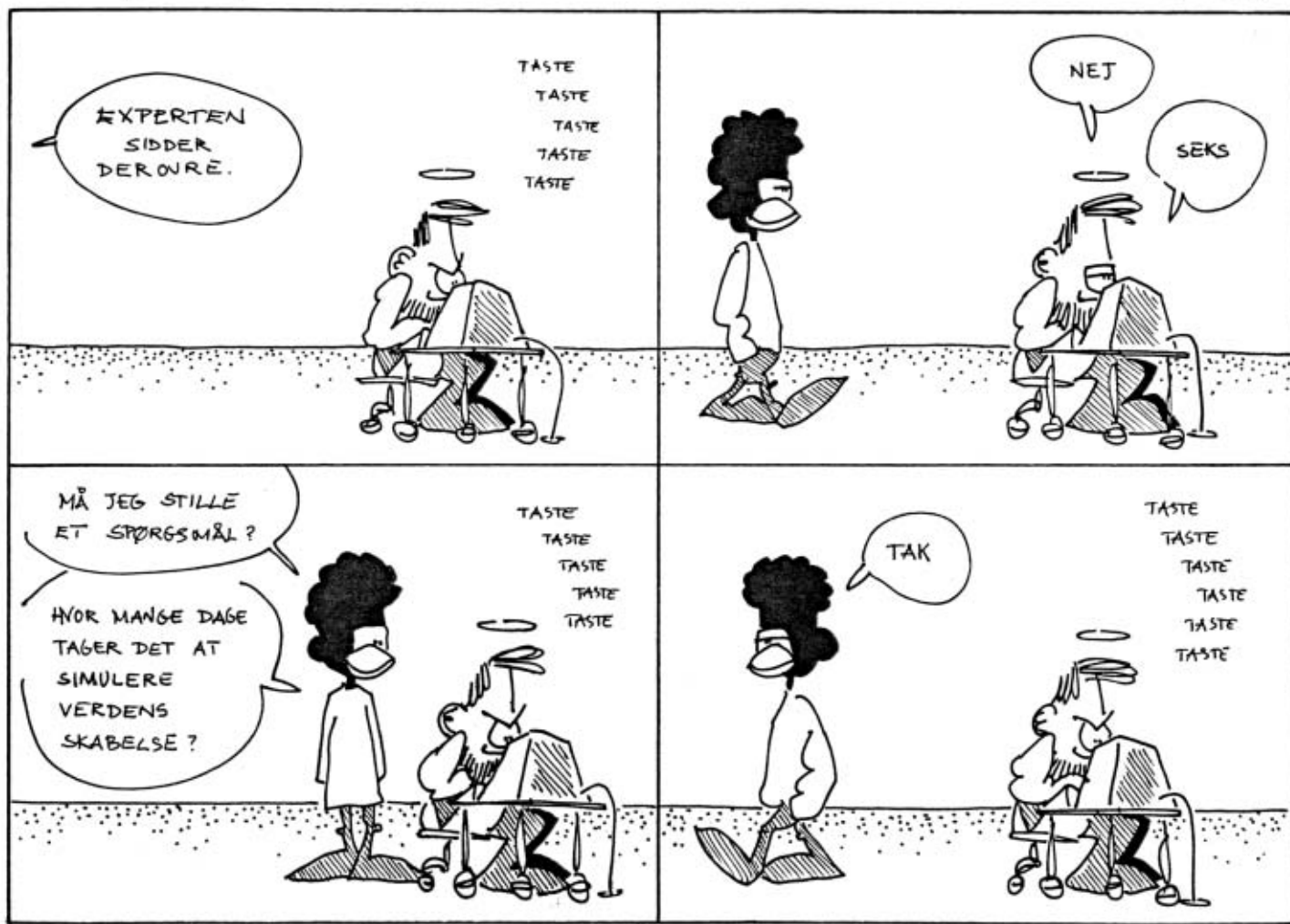
Kurset henvender sig primært til tillids- og sikkerhedsrepræsentanter, men alle med interesse i psykisk arbejdsmiljø kan deltage.

Torsdag den 6. – lørdag den 8. oktober 2005 på Stenstruplund, Fyn

Ansvarlig for PROSAs tillidsrepræsentantuddannelse er faglig sekretær Steen Andersen

Tilmeld dig på:

<http://www.prosa.dk/kursus/faglige/index.shtml>

PROSA

Forbundet af it-professionelle

Henvendelse omkring hastende sager kan uden for PROSA's åbningstider ske direkte til de fagligt valgte på nedenstående telefonnumre og mailadresser

Hovedkontor, a-kasse, afdelingskontor og lokalkontor

København
Hovedkontor og A-kasse
 Ahlefeldtsgade 16,
 1359 Kbh. K.
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 3336 4141
 fax: 3391 9044
 A-kassen Kbh.: 3336 4142
 E-mail:
 akasse-kbh@prosa.dk
 formand@prosa.dk
 faglig-kbh@prosa.dk

Århus
Afdelingskontor
 Møllegade 9-13,
 8000 Århus C.
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 8730 1414
 fax: 8730 1415
 A-kassen tlf.: 8730 1401
 E-mail:
 faglig-arh@prosa.dk
 akasse-arh@prosa.dk

Odense
Lokalkontor
 Overgade 54
 5000 Odense C
 Kontortid: kl. 10-15
 Tlf.: 6617 9211
 fax: 6617 7911
 E-mail:
 faglig-ode@prosa.dk

Aalborg
Lokalkontor
 Steen Blichersgade 10,
 9000 Aalborg
 Kontortid: Sidste torsdag
 i hver måned kl. 13-18
 Tlf.: 9816 9130
 Fax: 9816 4730

Lokalafdelinger

PROSA/CSC
 Sekretær: Peter Gulstad
 Retortvej 6-8, 2500 Valby
 Tlf. 3614 4000

PROSA/SAS
 Formand: Annette Hansen
 Engvej 165, 2300 Kbh. S
 Tlf.: 3232 0000

PROSA/STAT
 Ahlefeldtsgade 16
 1359 Kbh. K
 Tlf.: 3336 4121

PROSA/VEST
 Møllegade 9-13
 8000 Århus C
 Tlf.: 8730 1405

PROSA/ØST
 Ahlefeldtsgade 16
 1359 Kbh. K
 Tlf.: 3336 4127

PROSA/STUD
 Overgade 54
 5000 Odense C
 Tlf.: 3336 4273

Formanden, næstformand og faglige sekretærer

Peter Ussing
Formand
 Direkte: 3336 4767
 Privat: 4556 6665
 Mobil: 2819 8497
 E-mail: peu@prosa.dk

Steen Andersen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4121
 Privat: 3542 6975
 Mobil: 2888 1242
 E-mail: san@prosa.dk

Hanne Lykke Jespersen
Faglig sekretær
 Direkte: 8730 1405
 Privat: 8641 5494
 Mobil: 2888 1247
 E-mail: hlj@prosa.dk

Mads Kellermann
Faglig sekretær
 Århus: 8730 1406
 Privat: 8676 1160
 Mobil: 2868 0749
 E-mail: mke@prosa.dk

Niels Bertelsen
Næstformand
 Direkte: 3336 4123
 Privat: 4495 3906
 Mobil: 4011 4123
 E-mail: nib@prosa.dk

Eva Birch Christensen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4128
 Privat: 3585 8220
 Mobil: 2888 1251
 E-mail: ebc@prosa.dk

Carsten Larsen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4198
 Privat: 6591 3134
 Mobil: 2962 0295
 E-mail: cla@prosa.dk

Mogens Sørensen
Faglig sekretær
 Direkte: 3336 4127
 Privat: 3391 4649
 E-mail: mos@prosa.dk

Mød PROSA den 1. maj

1. maj i Odense

PROSA i Odense inviterer til 'morgenkomsammen'.

Vi mødes kl. 9.00, i PROSAs lokaler, Overgade 54.

DU er velkommen til at tage mand, kone, kæreste, børn, ... med til arrangementet - 'venner af huset' er også velkomne.

VI byder på kaffe/te, morgenbrød, gl. dansk og sodavand til børnene.

Ved 12-tiden (ca.) går vi op på 'Flakhaven' for at slutte os til demonstrationen og det senere optog ud til Ansgar anlæg.

MØD OP!

- og få en snak, bl.a. om hvad der p.t. rør sig inden for it-faget.

Tilmelding -

a.h.t. indkøb - til Odense-kontoret:

e-mail: pio@prosa.dk - tlf.: 6617 9211 - fax: 6617 7911

- senest, fredag den 29. april 2005!

1. maj i København

Traditionen tro inviteres alle medlemmer af PROSA, samt deres familie, til 1. maj-arrangement i København.

Vi begynder kl. 10.00 i PROSA's lokaler, Ahlefeldtsgade 16, 1359

Her får vi morgenmad, kaffe, te, og hvad der ellers hører til på en 1. maj-dag.

Herefter går vi samlet videre til Fælledparken, hvor vi tilslutter os festlighederne.

De bedste 1. maj-hilsner
PROSA/ØSTs bestyrelse

1. maj i Århus

Som sædvanlig fejrer vi d. 1. Maj i PROSA i Århus. Vi mødes i PROSA, Møllegade 9-13, kl. 10.00, hvor vi spiser rundstykker, drikker kaffe og får en lille en at varme os på.

Senere er det planen, at vi med PROSA's fane går til 1. maj demonstration til Tangkrogen.

Vi kender på nuværende tidspunkt ikke flere detaljer, men det bliver sikkert lige så godt som tidligere år.

Vi glæder os til at se mange til en hyggelig 1. maj.

Alle medlemmer af PROSA og deres familie er velkomne

Du kan tilmelde dig på hlj@prosa.dk, men du er også velkommen uden tilmelding.

Med venlig hilsen
VEST-bestyrelsen

Afsender
KLS PortoService Aps
Hjulmagervej 13
9490 Pandrup
Ændringer vedr. abonnement
ring venligst 3336 4141

Maskinel Magasinpost
ID-nr. 42091

